

10 esimest kitarritundi põhikoolile

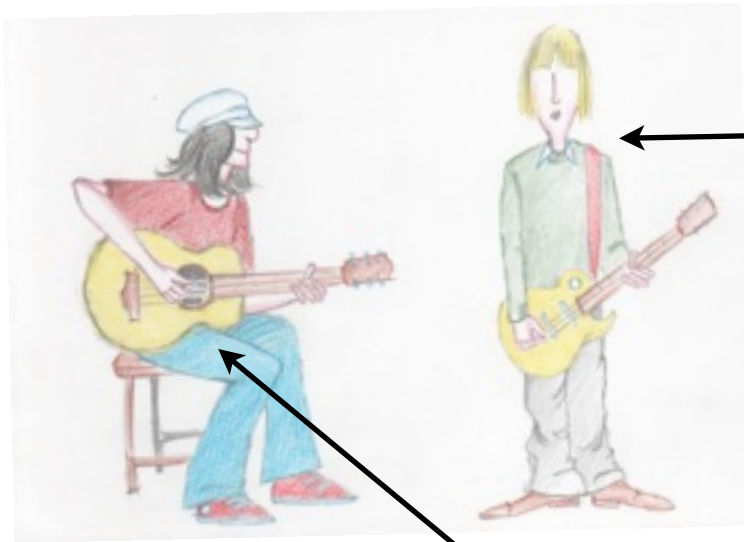
Kristo Käo

Koolikitarr.ee 2011-2013

I TUND

Kitarrimängu asend

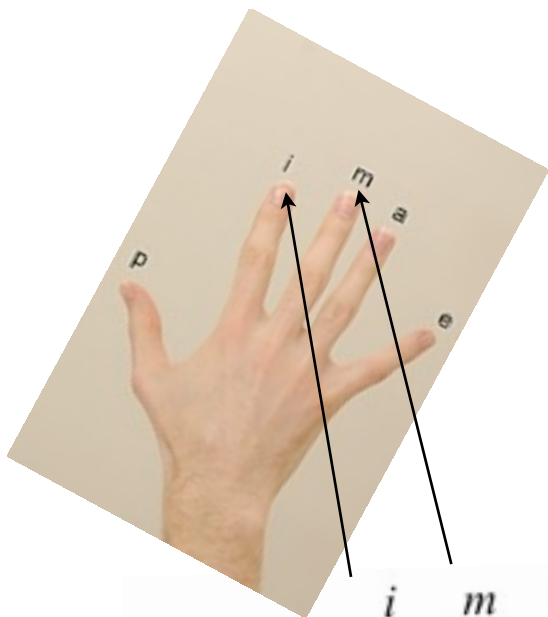

Seistes on
abiks õlarihm

Istudes hoia kitarril paremal põlvel

Kui oled vasakukäeline,
tee kõike tagurpidi.

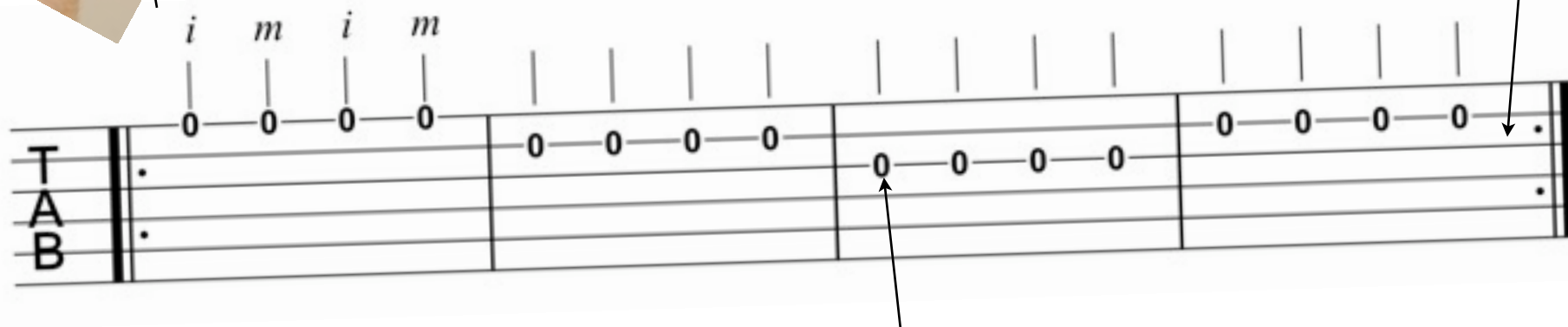

HARJUTUS nr 1

Lahtised keeled

Need 6 joont on kitarri
keeled, peenemad
üleva, jämedamad all

Mängi alati vaheldumisi
sõrmedega!

0 = lahtine keel, vasak
käsi ei tee midagi

Keeli võib tõmmata ka medikaga.
aga ikka vaheldumisi.

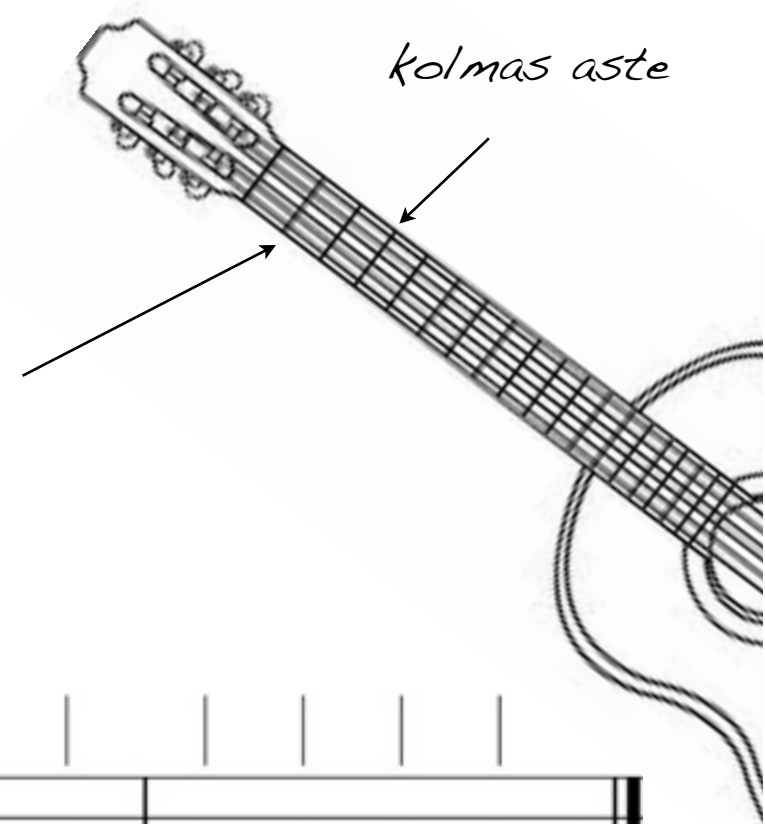

HARJUTUS nr. 2

Vasak käsi

esimene aste

i m i m

	i	m	i	m													
T	•	2	2	2	2	0	0	0	0	2	2	2	2	0	0	0	0
A	•																
B	•																

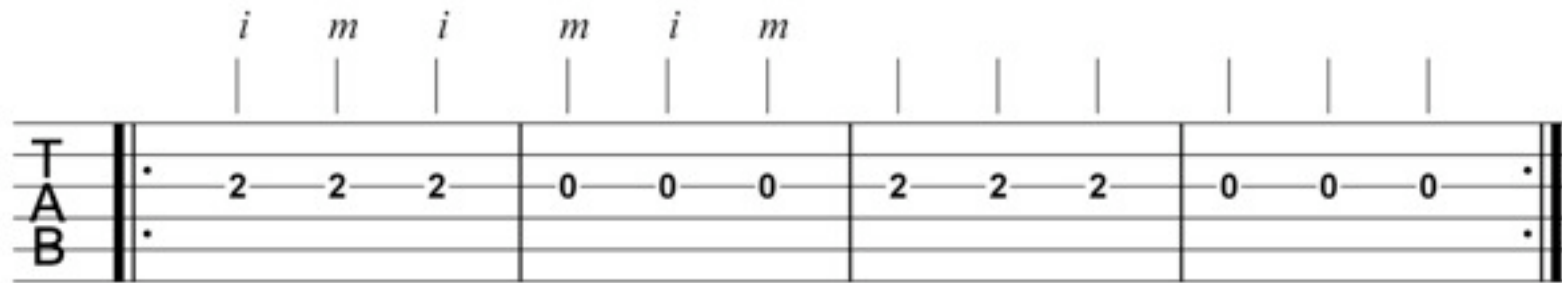
Nr 2 tähendab, et pead vajutama keele vastu teist astmetraati.
 Number ei näita, millise sõrmega tuleb vajutada.

Hea, kui sõrm on astmetraadi ligidal, nii kulub vähem jõudu.

Vasaku käe põial on
nimetissõrme vastas

Nüüd mängi kumbagi
nooti 3 korda

siis 2 korda

...ja lõpuks 1 kord

parema käe sõrmed ikka vaheldumisi!

vasaku käe sõrmi tähistatakse nelja numbriga

HARJUTUS nr. 3

Vasak käsi

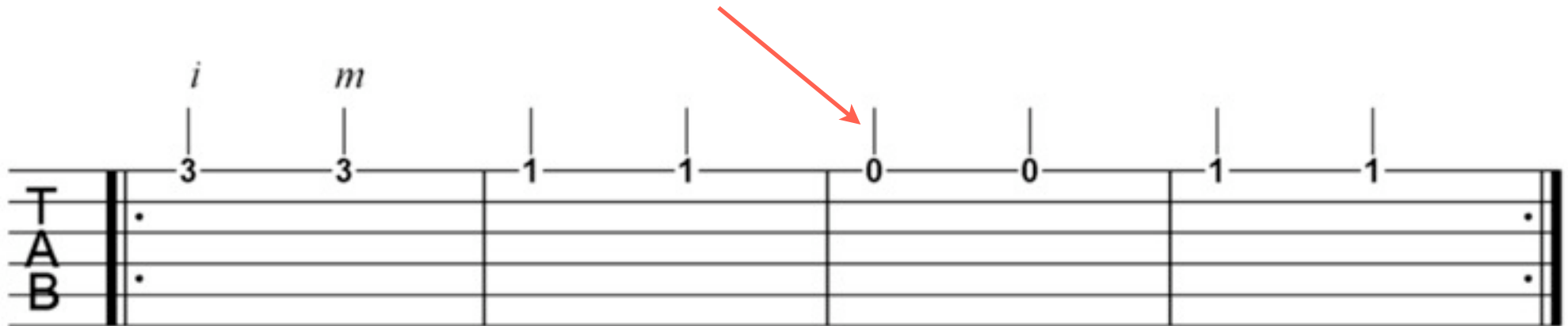

1. sõrm on kogu aeg oma kohal.
3. sõrm tõuseb ja laskub.

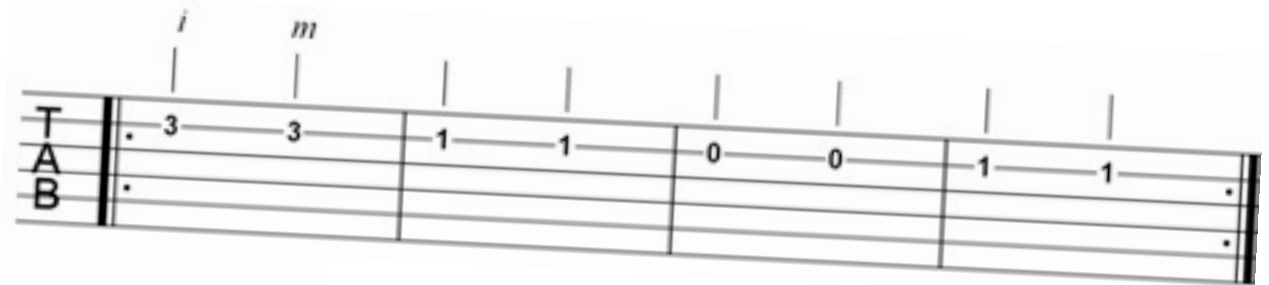
sama asi esimesel keelel:

lisandub kolmas noot - lahtine keel

sama asi teisel keelel:

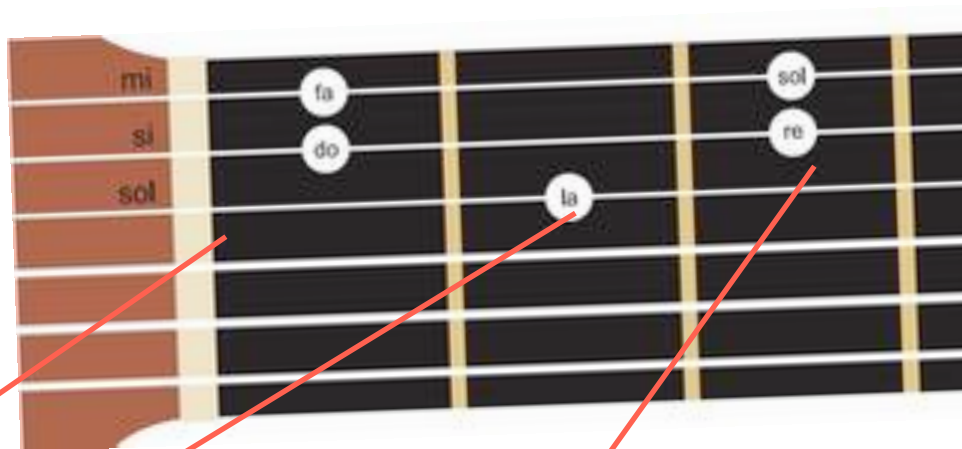

elektrikitarril võib olla kuni 24 astmetraati, aga suurem osa mängijatest ei kasuta neid kunagi :)

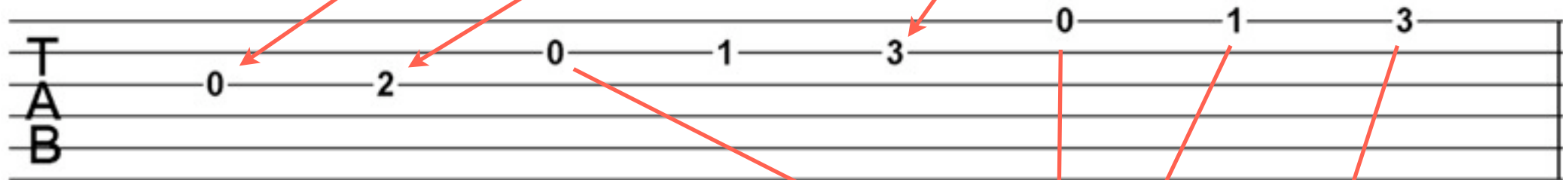
HARJUTUS nr. 4

helirida

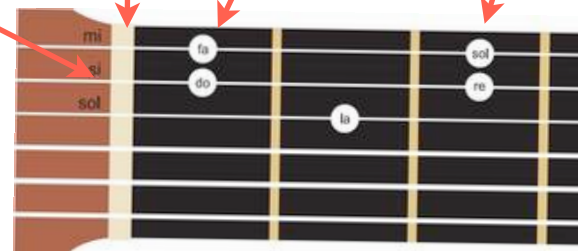
Mängi õpitud
noodid ühtseks
helireaks:

Ja tagurpidi ka

Algul mängi igat nooti
topelt, hiljem ka ühekaupa.

A B C D E F G

Noodinimesid on lääne
muusikas 7: (Kokku on
olemas 12 nooti)

Kitarril on aga 6 keelt.
seega ainult lahtiste
keelte mängimisega ei

Nootide õppimisel on algul pääse
abiks noodikleepsud:

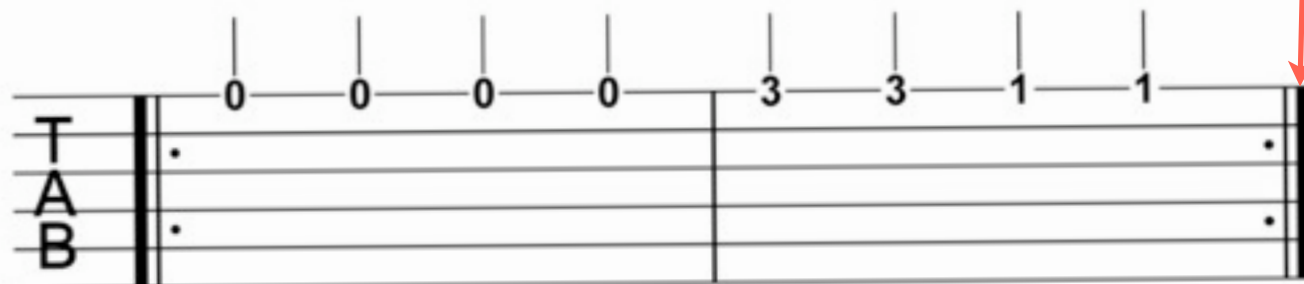

Õpetaja mängib kaasa
akorde Am, G, F

HARJUTUS nr. 5 ROCK 1

kordusmärk

korda iga rida 4x

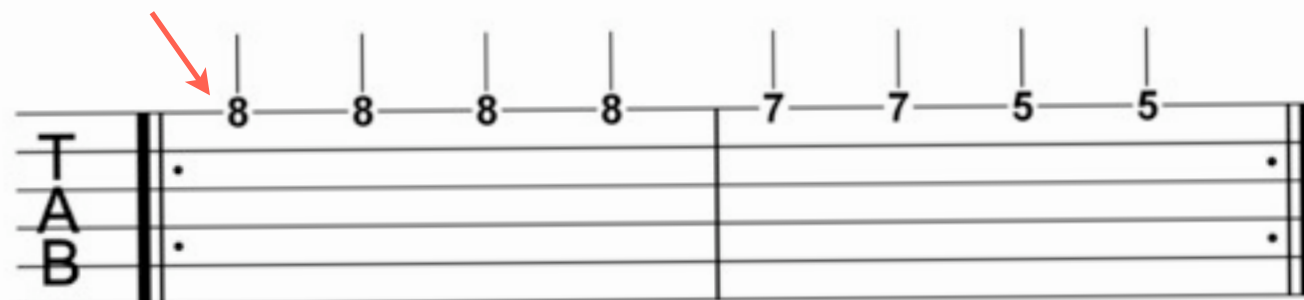

Vajuta neljanda sõrmega

Kolmas sõrm

esimene sõrm

kõrgemate astmete
leidmisel on abiks täpid
kitarrikaela küljel

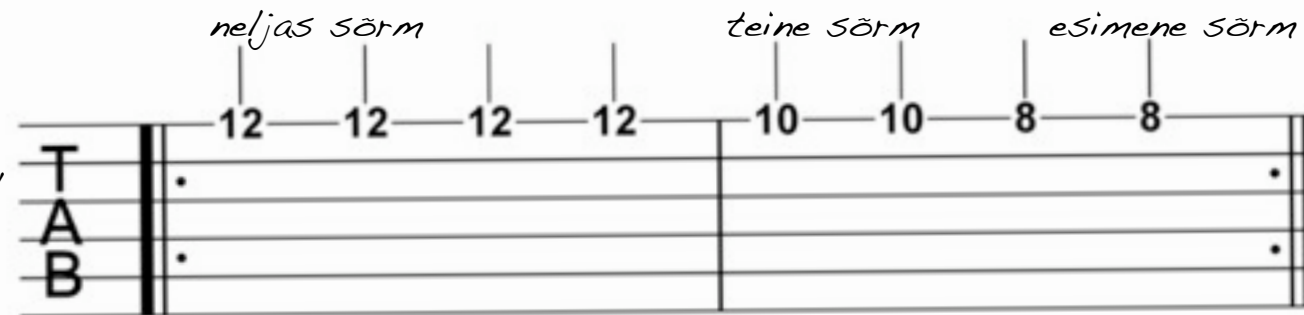

neljas sõrm

teine sõrm

esimene sõrm

12. aste on metallkeeltega pillil
tähistatud kahe täpiga. Klassikalisel
on 12. aste täpselt kõlakasti servas.

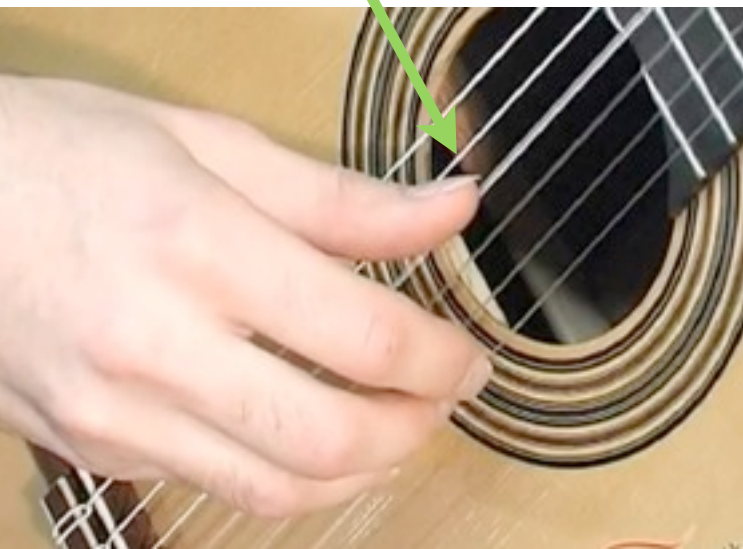
II TUND

Harjutus nr. 6

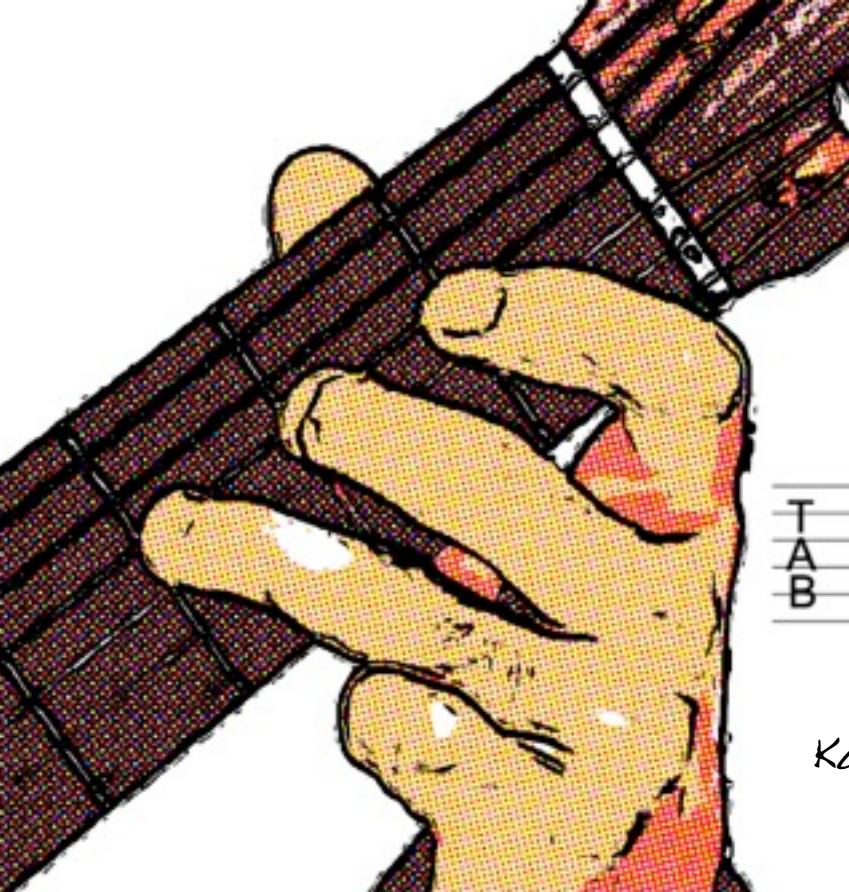
Toeta alustuseks kõik sõrmed esimesele keelele.. Nii saad kätte õige asendi.
Keeli tõmbab siin ainult põial.

Diagram showing guitar tablature for Exercise No. 6. The diagram consists of two systems of six-line staves, each labeled 'T', 'A', and 'B' on the left. Above the first system, four 'p' (pizzicato) markings are placed above the first four measures. The tablature uses numbers 0 to represent fret positions. The first system has four measures: Measure 1 (T: 0, A: 0, B: 0), Measure 2 (T: 0, A: 0, B: 0), Measure 3 (T: 0, A: 0, B: 0), and Measure 4 (T: 0, A: 0, B: 0). The second system has four measures: Measure 1 (T: 0, A: 0, B: 0), Measure 2 (T: 0, A: 0, B: 0), Measure 3 (T: 0, A: 0, B: 0), and Measure 4 (T: 0, A: 0, B: 0). A double bar line is at the end of the second system.

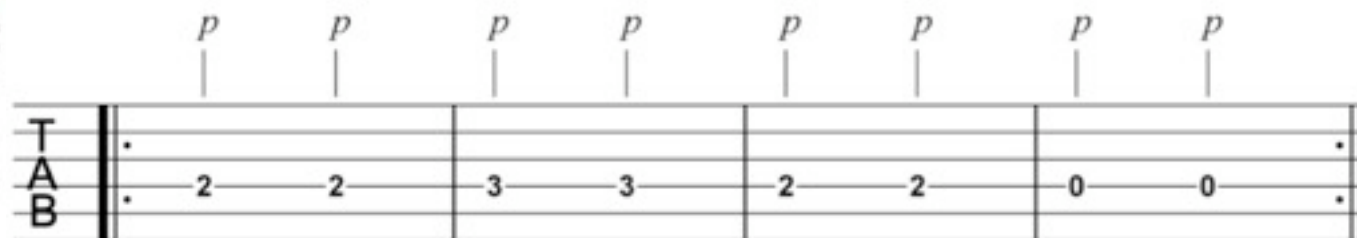
Enamasti mängib
põial kolmel
jämedamal keelel,
mida nimetatakse
"basskeelteks"

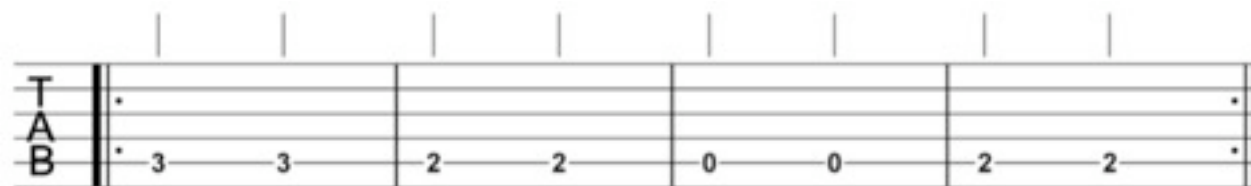
Pöidlaga mängimine on lihtne - ei
mingit kordamööda jamamist. Üks
põial on ja see järjest tõmbabki.

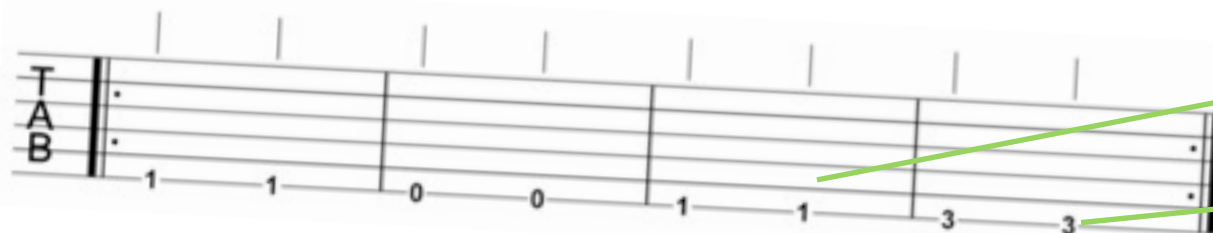
Harjutus nr 7

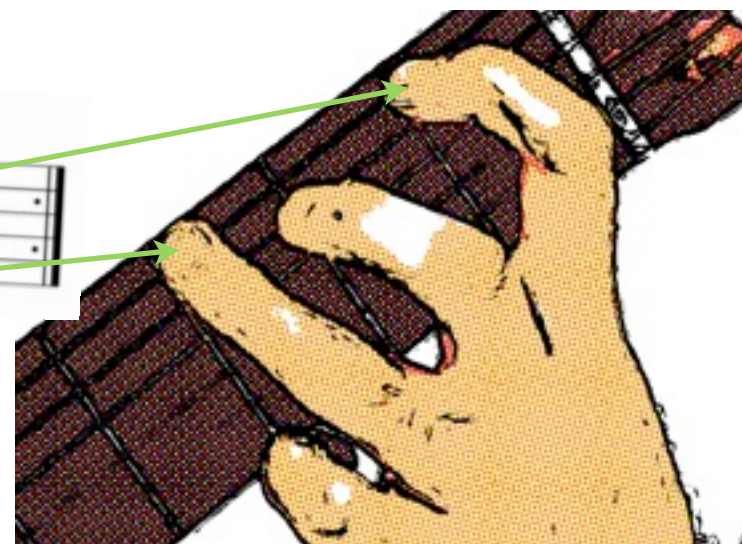
Kui kolmas sõrm vajutab, püüa teist sõrme paigal hoida.

Sama asi 5. keelel:

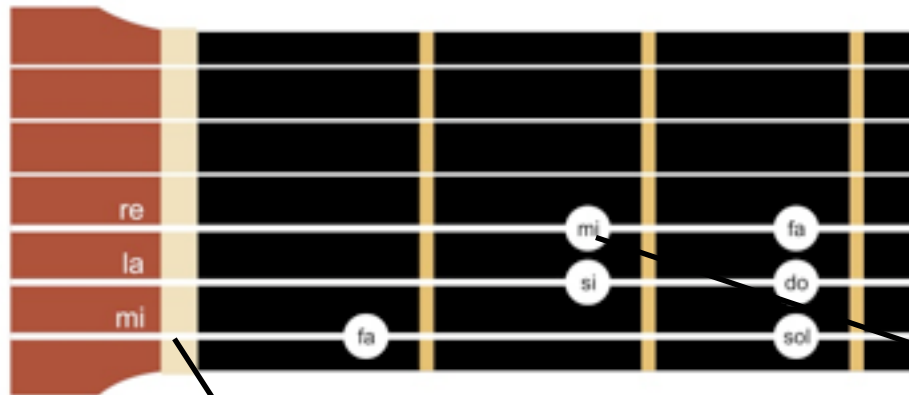

6. keelel tuleb vajutada esimese ja kolmanda sõrmega

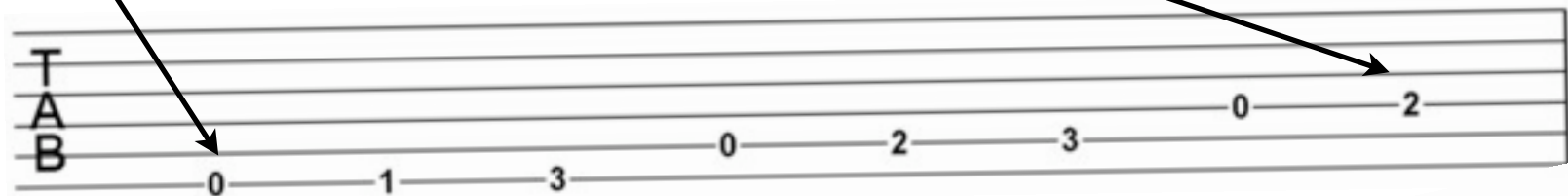

Harjutus nr 8

Helirida basskeeltel

Mängi lahtisest 6. keelest (E) kuni
4. keele II astmeni (samuti E)
PÖIDLAGA!

Algul mängi jälle kõiki noote
topelt. Siis juba ühekaupa.

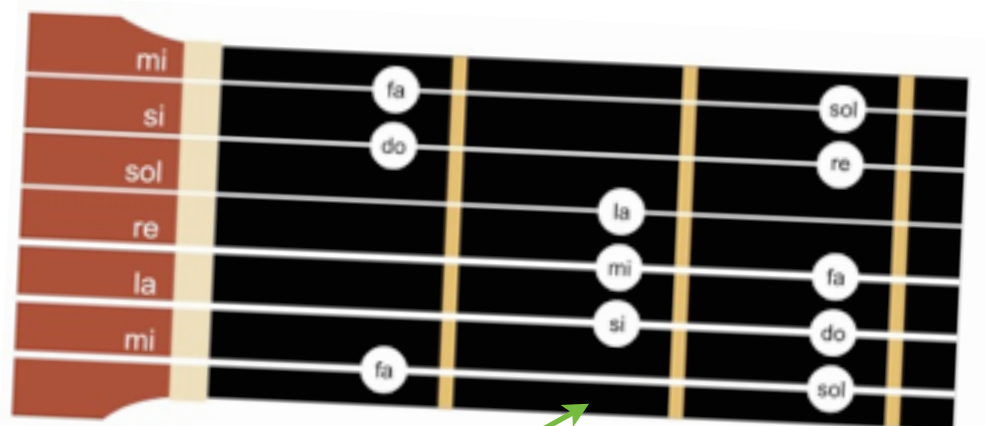
Kus saab, jätta vasaku käe
sõrmed paigale.

Püüa meelde jätta
lahtiste keelte
noodinimed. Seda on
vaja häälestamisel.
Eks mujal ka.

Umbes siin tekib mõnel õpilasel küsimus: aga mida need tühjad kohad nootide vahel teevad? Kas seal polegi mingit nooti? On ikka.

Kahe noodi vahel on kõrgendatud või madaldatud noodid. Nagu klaveri mustad klahvid.

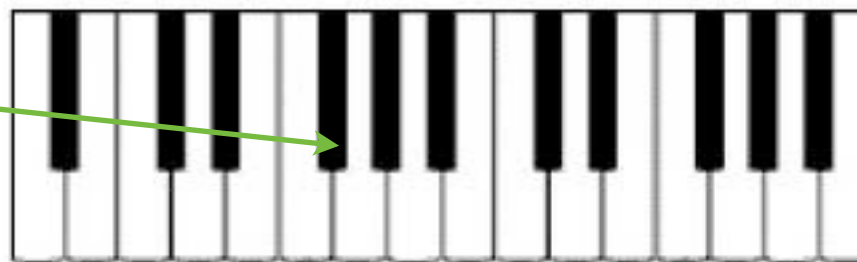
kõrgendusmärk ehk diees

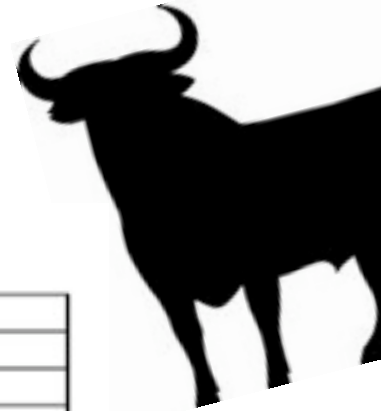
madaldusmärk ehk bemoll

$F\sharp = G\flat$

Harjutus nr 9 Malaguena

1. osa

Vasakus käes kasuta algul ainult üht sõrme.. Seda, millega kõige paremini pihta saad. Tavaliselt on selleks keskmine ehk teine sõrm.

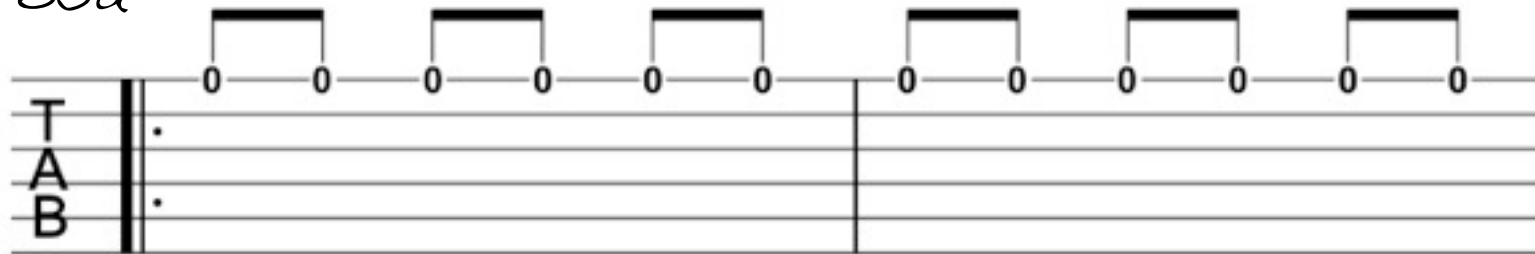
Hiljem võid välja nuputada, kuidas seda harjutust erinevate vasaku käe sõrmedega mängida võiks.

Mängi kõik noodid pöidlaga

siin mängi vaheldumisi i- ja m- sõrmedega

Poolelöögisel
noodid

2. osa

Kui rütmiga hätta jääd, loe numbreid kaasa: 1 ja 2 ja 3 ja. Ongi kokku kuus sõna. Iga noodi kohta üks.

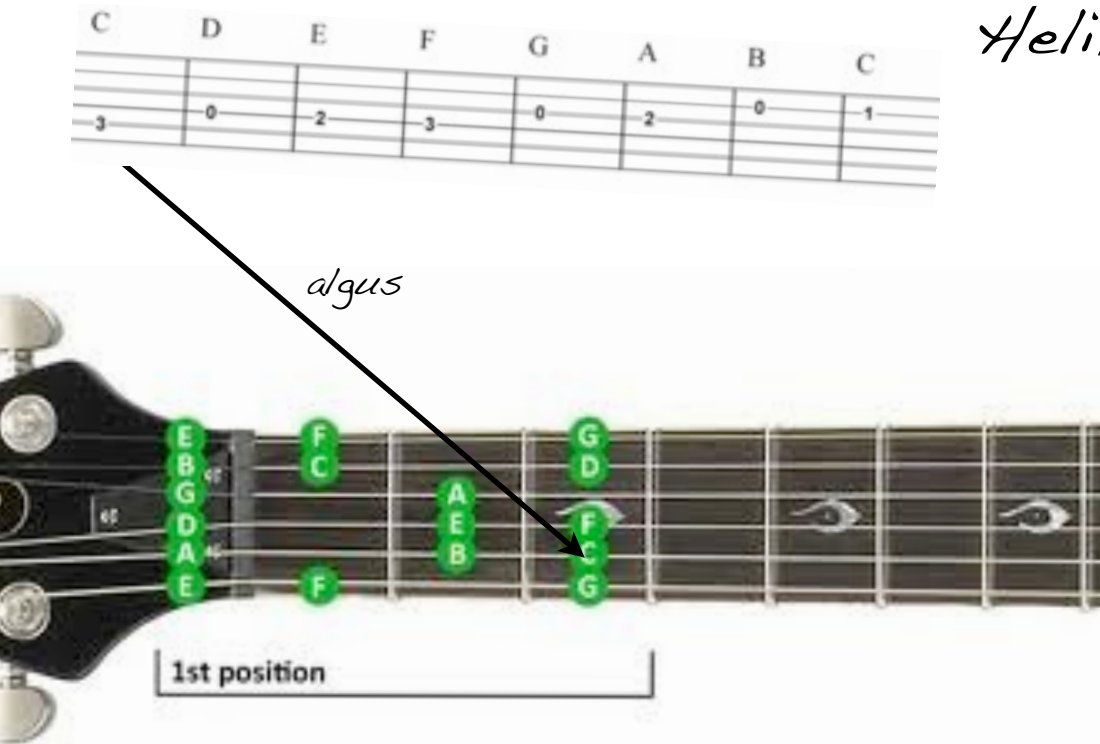

Kui mõlemad Malaguena osad on selged, tuleb neid mängida korraga..
Jaga oma seltskond kaheks ja härjavõitlus võib alata :)

Harjutus nr 10

Helirida C-C

Helireaks võib nimetada igasugust helide jada. Seni oled mänginud heliridasid G-st G-ni ja E-st E-ni.

Ma tean, et mõne inimese jaoks on need heliread justkui "võõra" kõlaga. Põhjuseks on meie harjumus kuulda kõikjal mažoorset ehk duur-helirida.

Selleks, et saada seda kõige levinumat helirida, tuleb mängida noote C-st kuni C-ni.

Basskeelte noodid võid mängida pöidlaga, soolokeelte noodid muude sõrmedega. Või siis kõik medikaga.

Kõige sagedamini pannakse kitarr häälede häälestusaparaadi abiga. Võid kasutada ka mõnd mobiili- või tahvelarvuti rakendust. Häälestamisest on juttu X tunnis.

III TUND

Akordid

Akord on see, kui korraga kõlavad vähemalt kolm nooti, mis paiknevad üle ühe (ehk tertsidena)

Teeme väikese kokkuvõtte:
kõigepealt õppisid
helirida G-st kuni G-ni

Siis mängisid
E-st kuni E-ni

Lõpuks mängisid
C-st kuni C-ni

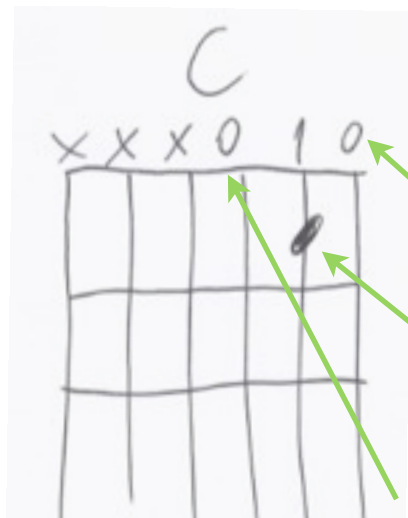
	G	A	B	C	D	E	F	G
TAB	0	2	0	1	3	0	1	3
	E	F	G	A	B	C	D	E
TAB	0	1	3	0	2	3	0	2
	C	D	E	F	G	A	B	C
TAB	3	0	2	3	0	2	0	1

C Dm Em F G Am

Kui sul on piisavalt suur
seltskond, proovige järele, mis
juhtub, kui mängida neid kolme
helirida korraga. Ei kõla väga
halvasti?

Akord saab nime alumise noodi järgi.
Röömsaköälised akordid on duurid, kurvad on mollid

Kuidas ühel kitarril mitut nooti korruga mängida? Väga lihtne - noodid tuleb leida erinevatelt keeltelt. Kõigepealt on tarvis teada, milliseid noote me otsime. Võtame esimeseks näiteks C-duuri.

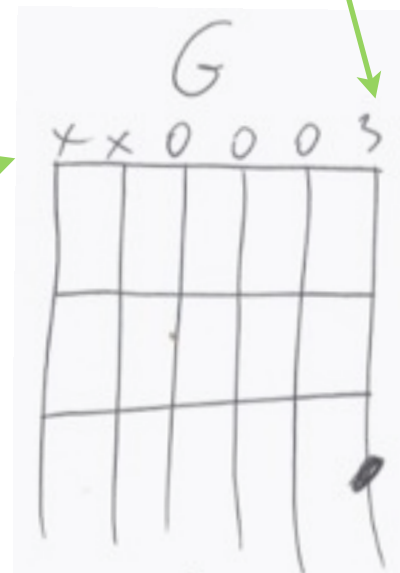

C-duuri noodid on C, E, G.

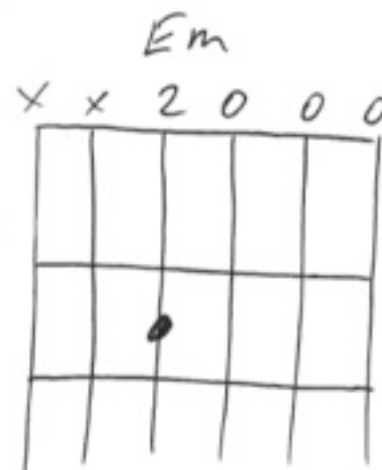
Hakkame neid leidma peenemast keelest alates:

1. keel lahtisena on E ja sobibki meile
2. keele I astmelt tuleb C
3. keel lahtisena on G

Number näitab, millise sõrmega võiks vajutada.

x näitab, et neid keeli ei mängi.

Õpi ära ka Em ja G, neid läheb kohe tarvis.

Ongi vajalikud noodid olemas. Vajuta 1. sõrmega C noot alla ja löö parema käega üle kolme keele.

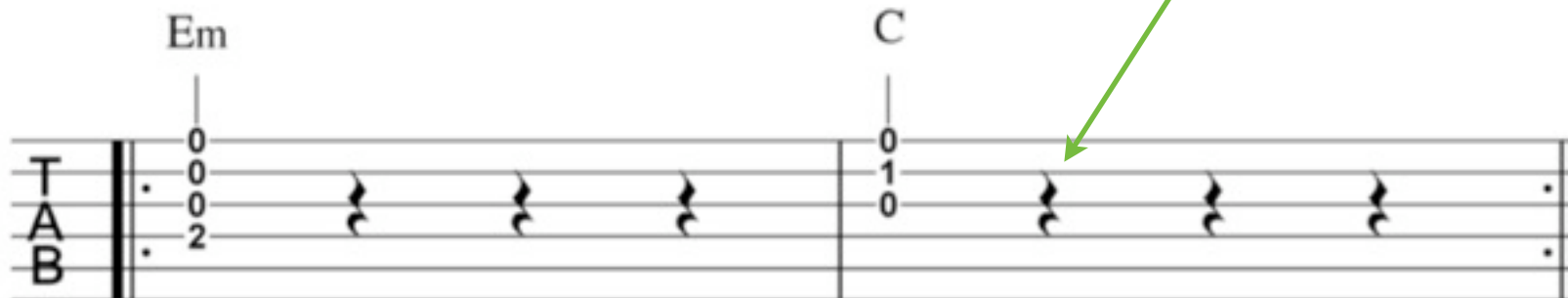
Proovi kõik noodid puhtalt kõlama saada.

Harjutus nr 11

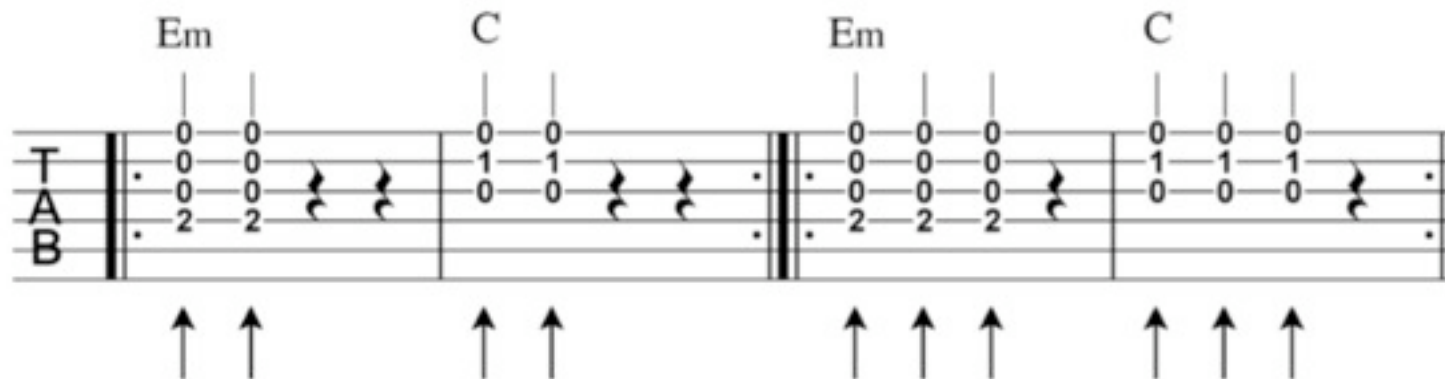
Akordide vahetamine

ühelöögine paus

Löö keelte pihta
sõrme või medikaga.

Pauside ajal vaheta
akord ära.

Kui esimene rida õnnestus,
jäta vähem pause.

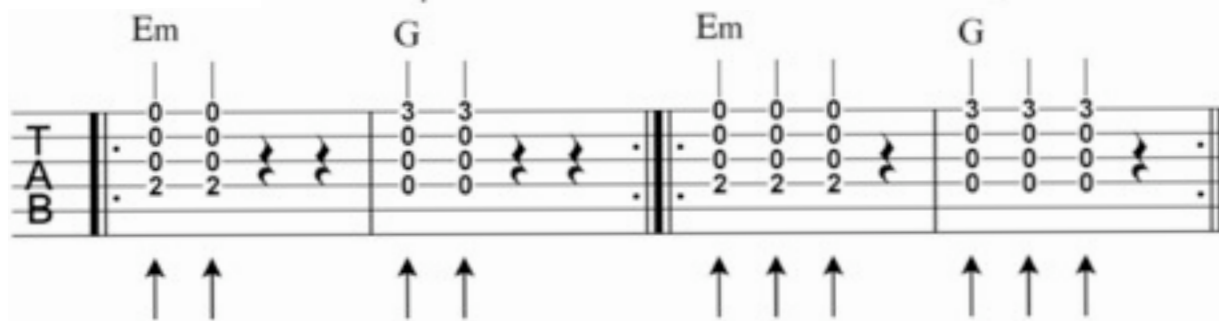
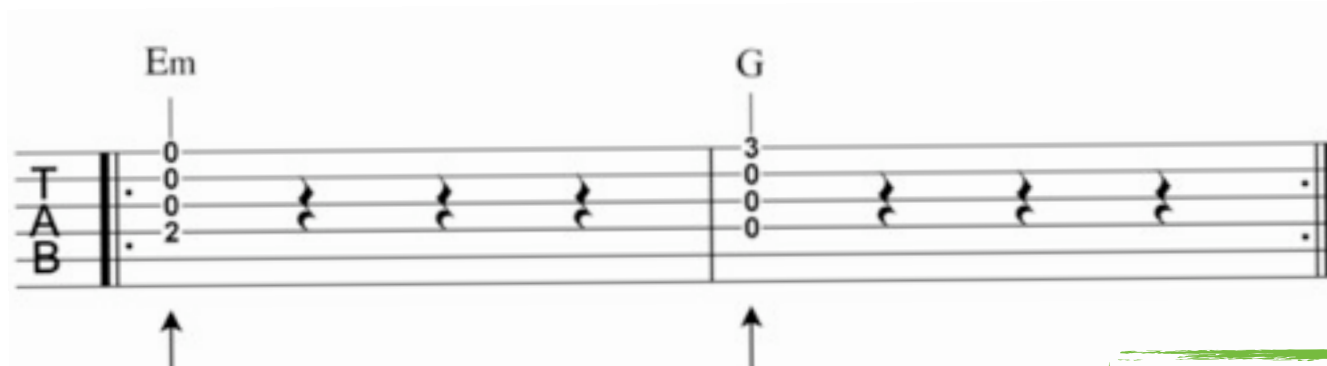
Lõpuks tõmba akordi kolm
korda ja jäta vahetamiseks vaid
üks paus.

Laule, kus on ainult
C ja Em:

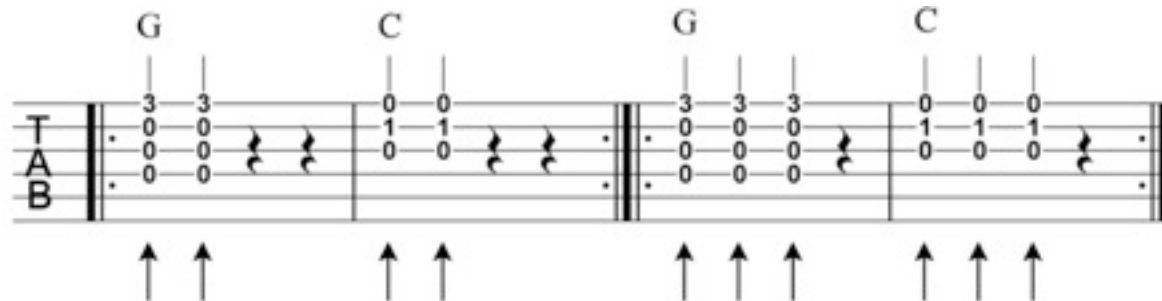
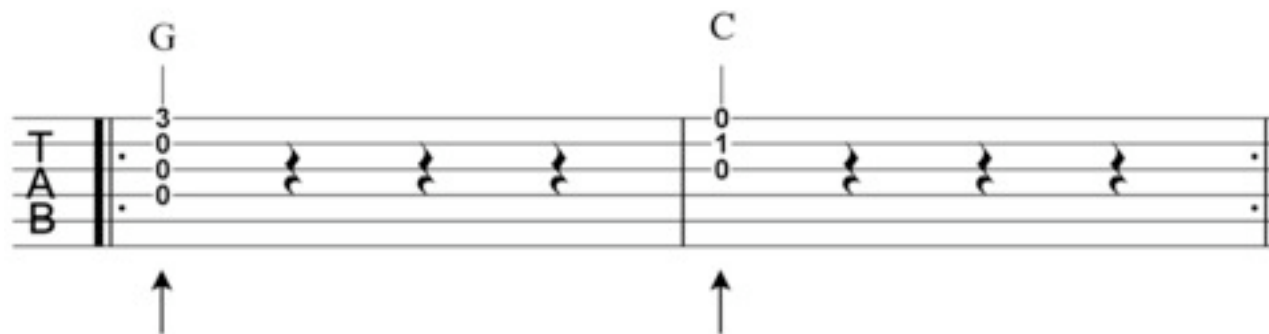
Eleanor Rigby
(The Beatles)

Something In The Way
(Nirvana)

Sama harjutus
Em ja G-ga

Sama asi
G ja C-ga

Mida saaks mängida
ainult G ja Em-iga

Songbird (Oasis)

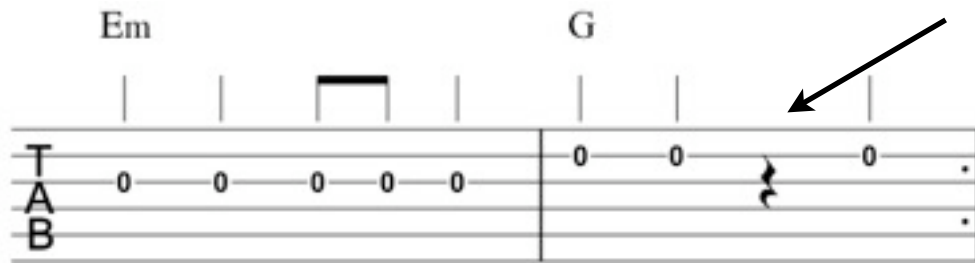
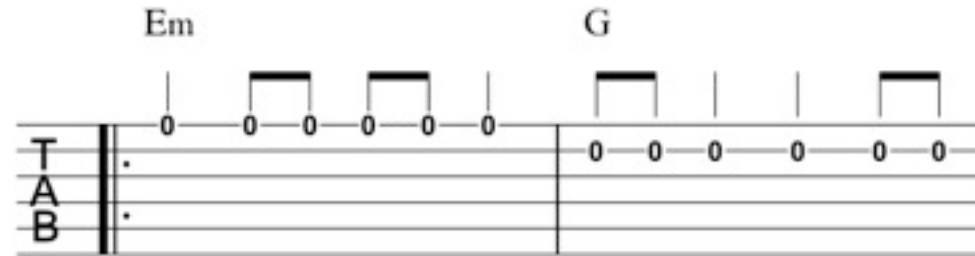
Buffalo Soldier (salmiosa,
Bob Marley)

Tiigrikutsu (salmiosa, Joel
Steinfeldt)

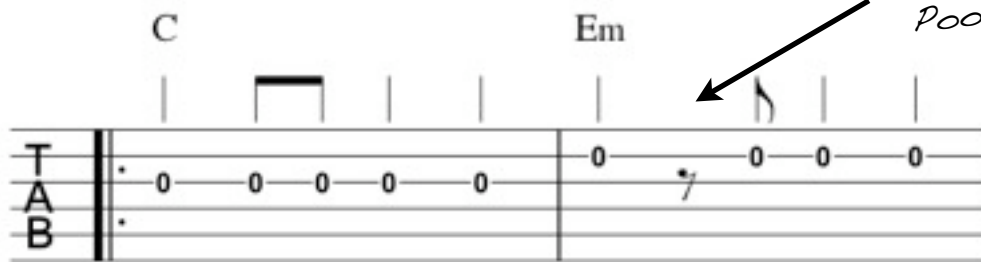
Lõpuks vaheta üldse ilma
pausideta, aga hoia täpset tempot.

Harjutus nr 12

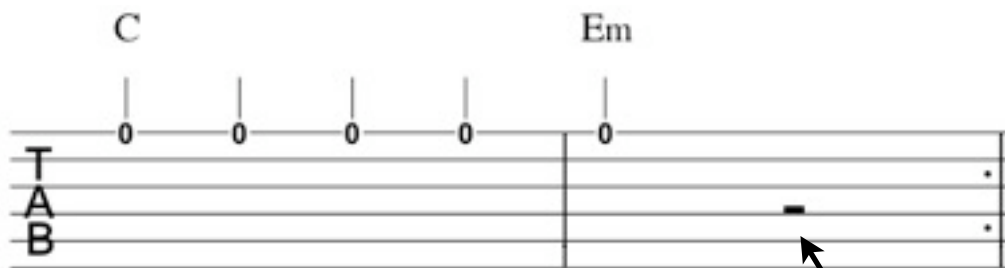
Akorde võiks
tõmmata kolm lööki
taktis ja jätta
viimase löögi
vahetamiseks.

Ühelöögine paus

Pöolelöögine paus

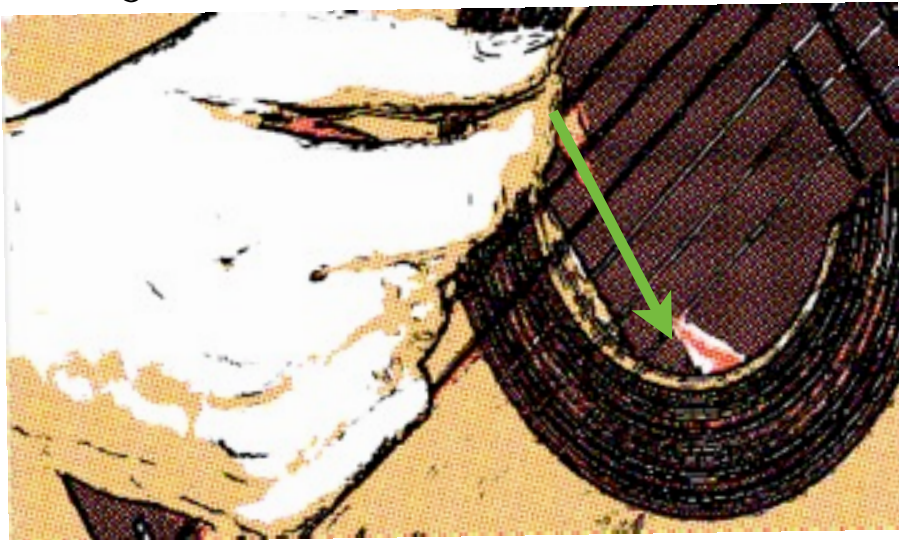
Kahelöögine paus

Keegi võiks mängida
ka meloodiat, mis
koosneb siin ainult
lahtistest keeltest.
Eelkõige on see
rütmiharjutus.
Kasuta sõrmi või
medikat.

Paus tekib sellest,
et paned sõrme
keelele tagasi ja
summutad seega
keele kõla.

Keeli võib lüüa:

- ühe sõrmega (kõige tavalisem)
- mitme sõrmega (flamencos)
- pöidlaga (pehmem heli)
- medikaga (kõige valjem)

Harjuta nii:

Löö 4 korda üle kahe peenema keele,
siis 4 korda üle kolme keele,
siis üle nelja.jne. kuni lööd üle kõikide keelte.
Proovi hoida täpsed tempot.

Nüüd püüa ilma kätt vaatamata sama asja teha.

Harjutus nr 13

Parema käe töö

Toeta põial vastu nimetissõrme ja löö
jämedamate keelte poolt peenemateni.

Käsi pöörduv küünarnukist. Särgi varrukas
jääb paigale.

Löö kiirelt ja konkreetset. Jääb mulje nagu
hakkaks kõik keeled korraka kõlama.

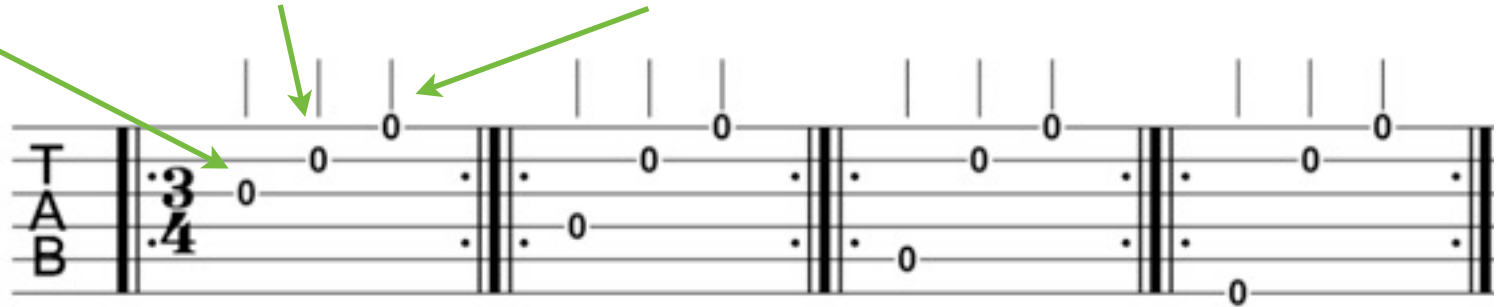

IV TUND

Harjutus nr 14

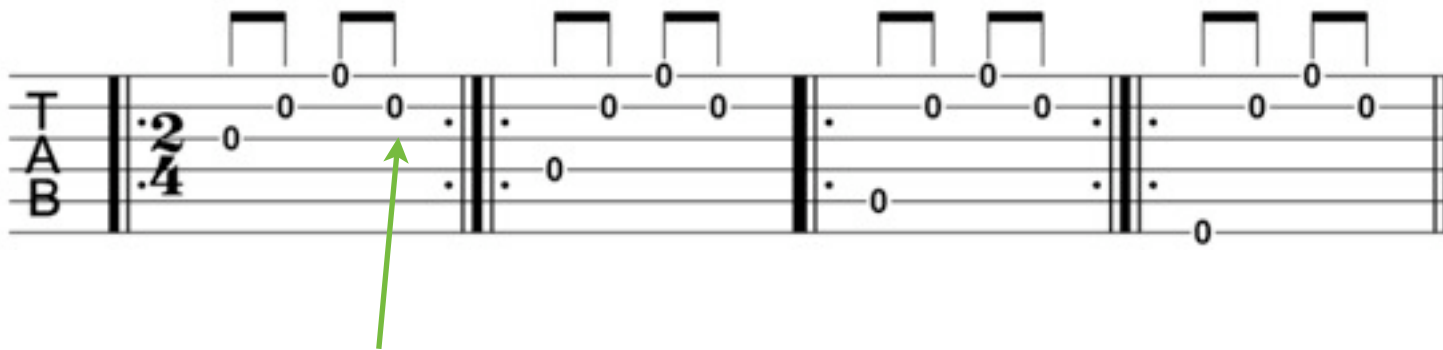
Aseta parema käe põial 3. keelele, nimetissõrm 2. keelele ja keskmine sõrm 1. keelele.

Tõmba noote järjest ja
hoia ühtlast tempot.
Mängi iga takti neli korda

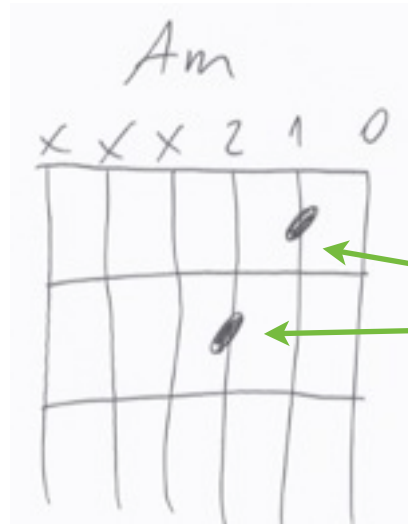
Põial liigub järgmistele keeltele

Esimeses tunnis tõmbasid keeli nii, et sõrm läks järgmise keele vastu. Siin on vaja tõmmata nii, et ei lähe. Selleks, et käsi paigal püsiks, on vaja jälgida, et üks sõrm oleks pidevalt keelega kontaktis.

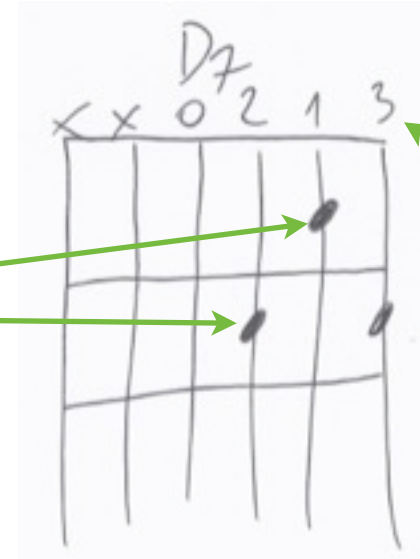
Lisandub neljas noot

Kaks uut akordi: Am ja D7

Neil akordidel on
kaks ühist sõrme ja
vahetades on hea
need paigale jätta.

Sellest, mida tähendab number 7
akordimärgis, tuleb juttu VI tunnis

See nr näitab, et
vajuta 3. sõrme

Harjuta akordivahetust nagu eelmises tunnis: algul jätta vahetamiseks
rohkem pause, hiljem vähem ja lõpuks vaheta pausideta.

Alati ei pea akorde pildina joonistama. Kiire viis
akorde üles märkida on numbritega: Am: xxx210,
D7: xx0212 Jämedam keel vasakul, peenem paremal.

Harjutus nr 15

Klõpsuga rütm

Am Am D⁷ D⁷

T 0 0 2 2
A 1 1 1 1
B 2 2 0 0

↑ X ↑ X ↑ X ↑ X

Löök Summutus

Löök - nagu ikka, sõrme või medikaga üle vajalike keelte. Am-s üle kolme keele, D⁷ puhul üle nelja.

Summutus - rusikaga või peopesaga. Kui kiire liigutusega summutada, lähivad basskeeled vastu astmetraate ja tekib klõps. Seda olekski siin vaja.

Bobby McFerrin

A green arrow pointing downwards and to the right, labeled 'G'.

A guitar TAB diagram showing a sequence of chords: G, A minor (Am), and D major (D). The notation includes fret numbers (0-3) and chord names above the staff.

↑ × ↑ ×

G

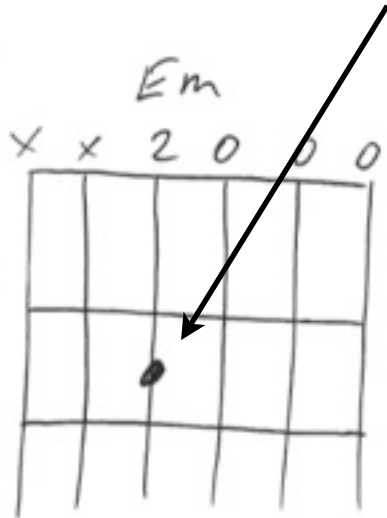

Meloodia on kirja pandud lihtsustatult, tegelikult peaks rütm svingima. Kui oled lugu kuulnud, siis lihtsalt imiteeri.

Pausid kehtivad ainult meloodia jaoks, akordid mängivad kogu aeg.

Mis on bass?

Kõige lihtsamalt öeldes on bass alumine heli. Kui kõlab mingi akord, siis kõige jämedam keel, mis parajasti heliseb, ongi bass.

Em näite puhul on alumiseks heliks ehk bassiks 4. keele II astme noot, mis on E. Kõige tavalisem ongi, et bassiks on sama noot, mis on akordi nimes.

Bändis või orkestris mängib bassi kontrabass või basskitarr.

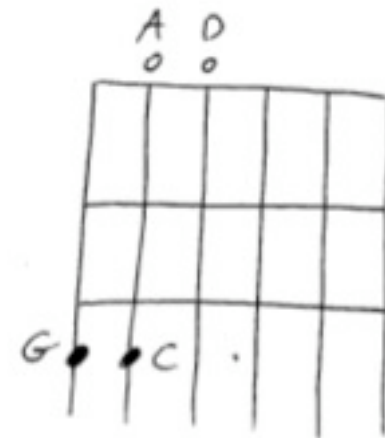
Bassi võib mängida ka tavalise kitarriga, noodid on samas kohas, kus basskitarril.

Harjutus nr. 19

Võtame veelkord ette eelmise lehekülje loo ja vaatame, kuidas võiks seal bassi mängida.

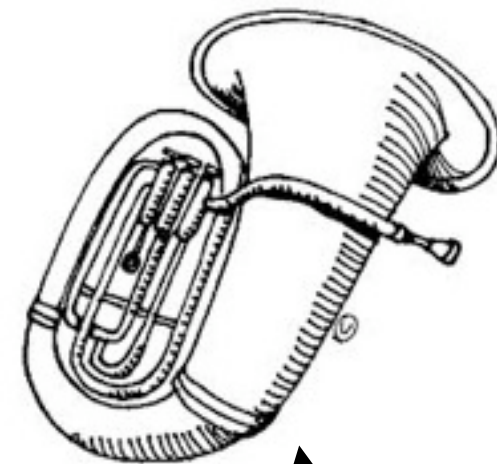
Selleks tuleb kitarril leida kõige madalamad G, A, C ja D noodid.

Kui noodid leitud, mängi läbi Don't Worry Be Happy bass. Tõmba noote pöidlaga, esialgu üks kord taktis.

Nüüd võiks bassimehe elu veidi huvitavamaks teha ja tõmmata bassi taktis mitu korda. Paus on siin tähtis, summutada saad pöidlaga.

Harjutus nr. 17
Don't Worry Be Happy bass

puhkpillibändis
mängib bassi
tuuba.

Tõmba pöidlaga →

5

T
A
B

4/4

3 3 3 0 0 0 3 3 3

G Am

C D7 G

Jagage seltskond kolmeks: ühed mängivad bassi, teised akorde, kolmandad viisi. Muidugi võib meloodiat ka laulda. Muide, loo autor Bobby McFerrin teeb seda kõike üksi ja ei kasuta ühtki pilli peale oma hääle. Kuula YouTube'ist üle.

Tüüpilised akordijärgnevused II

I, ii, IV, V

Don't Worry Be Happy koosneb neljast akordist. Võrreldes tavalise I, IV, V komplektiga, on juures teise astme akord (Am) ja harmoonias tähistatakse molle väikese rooma numbriga:

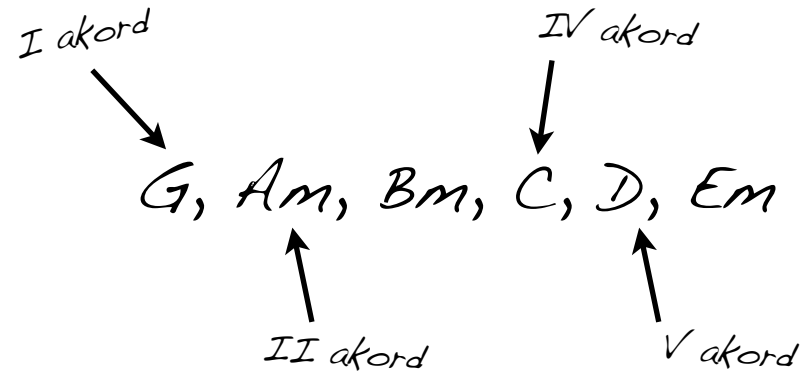
I, ii, IV, V

Mõned näited, kus sellist järgnevust kasutatud on:

Love Is All Around (The Troggs)
Back For Good (Take That)
Girl (salmiosa, The Beatles)

Otsi netist "I ii IV V progression", leiad sadu laule samade akordidega.

Inimeste lauluhääled on erinevad ja kõigile ei sobi alustada lugusid G-duuriga. Siis võib akorde muuta, aga kõiki tuleb muuta võrdselt. Praegu on nii:

Tähtsad pole akordid, vaid nende omavahelised kaugused. Kui võtta esimeseks akordiks näiteks D, siis saame:

D, Em, G, A

ja lugu kõlab samamoodi, sest järjekord on endiselt I, ii, IV, V

Tüüpilised akordijärgnevused I

I, IV, V

III tunni lõppu!

Maailmas on sadu akorde, aga tihti jääb akordide arv laulus kolme kuni viie piiresse. Seda pole palju ja teatud akordid hakkavad korduma. Kui oled pillimänguga kauem tegelenud, märkad, et mõned akordid esinevad peaaegu igas laulus.

Kõige levinuma kolme akordi komplekti

saad, kui võtad helirea esimeselt (I), neljandalt (IV) ja viiendalt (V) astmelt tekkiva akordi.

Näiteks G, C, D

I akord

IV akord

V akord

G, Am, Bm, C, D, Em

Helistiku I, IV ja V akordi kasutades on loodud suurem osa Mozarti-aegsest muusikast, kogu blues, sadu laste-, pulma-, süldi-, rahva- ja poplaule. Näiteks:

Akordid pole mitte kellegi omad ja samade akordidega võid ka ise uusi lugusid luua. Isegi akordide järjekord võib sama olla. Siiski ei tule lugu alati ühesugune.

Heartbeats (Buddy Holly)

Wild Thing (The Troggs)

La Bamba (Mehhiko rahvalaul)

I Still Haven't Found What I'm Looking For (U2)

Dressed For Success (Roxette)

Hotel Yorba (The White Stripes)

V TUND

Harjutus nr. 18

Ojalaul

Jaan Tätt

Chords: G, Em, G, Em

Chords: G, Em, G, Em

pidedaar - noot jääb kõlama

Chords: G, Em, C, D7

Chords: G, Em, C, D7, G

kasuta väikest sõrme

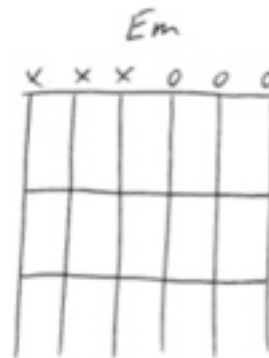
bass võiks siin G asemel mängida C-d

Tegemist on rahuliku muusikaga
ja see on sobiv koht kasutada
eelmise tunni alguses õpitud
sõrmitsemise tehnikat. Siia
sobiks nelja noodiga arpedžo:

Mängi terve lugu ainult kolmel peenemal keelel. Igas taktis saad
arpedžo kaks korda läbi mängida. Nagu siin kirjas.

Mängi läbi ka bass. Võrreldes
eelmise bassiharjutusega on
siin ainult üks noot
vahetunud - kõige madalama E
annab kitarri lahtine 6. keel.
Bassi rütm võiks olla näiteks
selline

Em akordi puhul polegi
vasaku käega tarvis midagi
vajutada, sest kolm peenemat
keelt annavadki õiged noodid.

Pange kolm asja kokku: viis,
bass, arpedžo ja ongi lugu
olemas. Jah, selleks on
esialgu vaja kolme mängijat:)

Lihhtne.

Helistiku muutmine

Eelmise tunni lõpus oli juttu sellest, et laulu akorde võib muuta, kui neid liigutada üles või alla võrdse ühiku võrra. Nii tehes muudame loo helistikku. Ka viisi peab samasuguse ühiku võrra muutma, muidu asjad enam kokku ei sobi.

Tavaliselt ongi helistiku muutmise põhjuseks see, kui kõrge või madal on kellegi lauluhääl. Algaja kitarristi jaoks võib helistiku muutmise põhjus olla ka soov kasutada tuntud akorde.

Jaan Tätte laulab Ojalaulu C-duuris. Võrreldes G-ga on see 4 astet kõrgemal (või 5 astet madalamal). Kui liidame ka teistele akordidele 4 astet, saame: C, Am, F, G.

Kuna F-i me ei ole veel õppinud, oligi abiks loo helistiku muutmine.

G A B C D E
→

C on G-st lugedes neljas noot. G ise on esimene.

Veel üks näide

Bob Dylan "Knocking on Heaven's Door"
koosneb neljast erinevast akordist:

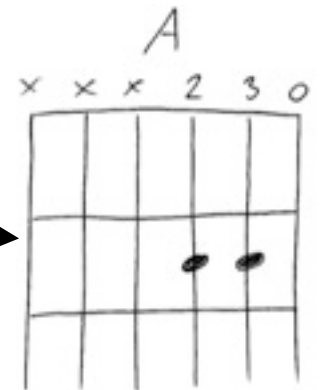
G, D, Am

G, D, C

Kujutame ette, et laulja tahab laulda tunduvalt kõrgemalt. Tõstame iga akordi viie astme võrra:

G	+5	=	D
Am	+5	=	Em
C	+5	=	G
D	+5	=	A

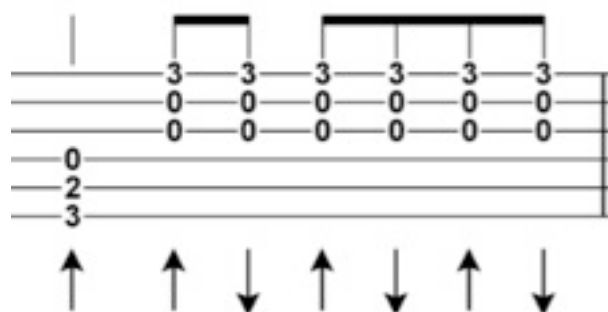
A-duur erineb A-mollist ainult ühe noodi võrra.

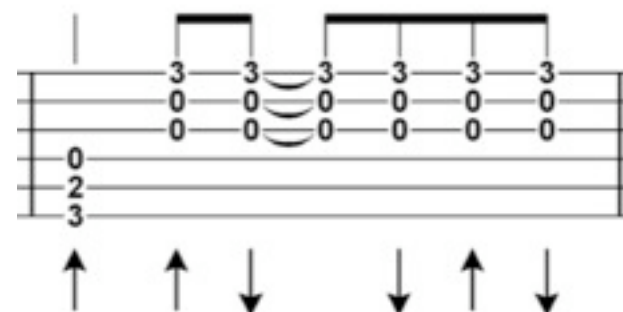
Rütmid ja taktimööd

Akorde on olemas palju, aga vaja läheb neid popmuusikas suhteliselt vähe. Sa tead juba saja tuntud loo jagu akorde ja aeg on tähelepanu pöörata parema käe tööle. Miski pole rütmist tähtsam ja rütmi hoiab just parem käsi.

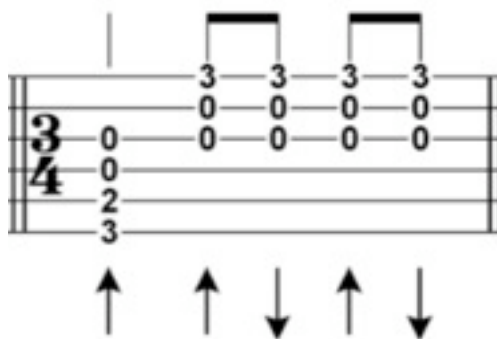
Seni löid sõrmega keelte pihta ülalt alla. Siin on vaja tõmmata ka alt üles. Pane peale G-duur või hoia lihtsalt vasaku käega keeli kinni ja treeni rütme.

üks kaks ja kolm ja neli ja

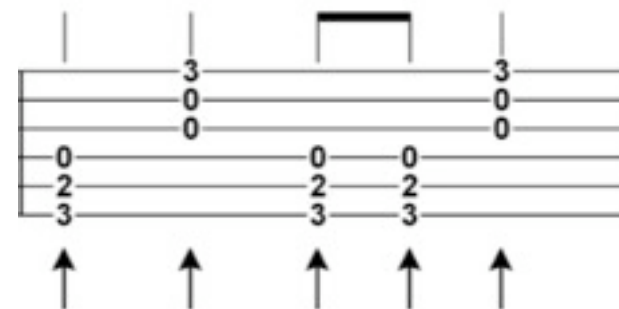
üks kaks ja (kolm) ja neli ja

üks kaks ja kolm ja

Neljalöögine takt on popis ja rokis kõige tavalisem. Tuleb ette ka kolmeosalist taktimöötu.

Taktimööd näitab, kui tihti tuleb muusikas rõhk. Üldiselt on rõhk takti esimesel löögil.

Kõik löögid ülalt alla, rõhuta 2. ja 4. lööki

Kolmanda löögi ajal ei toimu midagi

Harjutus nr. 19

Rütmikitarr ja basskitarr

Vanemad bändimehed kasutavad sõnu "rütmikitarr" ja "soolokitarr". Ühe kitarristi ülesanne bändis võib olla vaid rütmi mängimine. Ta ei tee seda üksi, vaid koos bassi ja trummiga. Teatud muusikastiilides juhtub, et bass ja rütmikitarr mängivad sünkroonis. See loob eriti jõulise ja rõhulise mulje. Hea näide on punk. Kui punki teha ei taha, siis enamasti bass ja rütmikitarr teineteist ei dubleeri ja rõhutavad takti erinevaid osi.

Näide I

Rütmikitarr

Basskitarr

Am G

Siin mängib kitarr akorde 2. ja 4. löögil.
Bassil on nendes kohtades pausid.

Näide II

Rütmikitarr

Basskitarr

Am G

Nüüd mängib bass 4. löögi täis ja kitarrist hakkab 4. lööki vältima.

Näide III

Rütmikitarr

Basskitarr

Am G

Bass lisab süngoobi ja kitarr mängib jälle akorde 2. ja 4. löögil, aga väga lühidalt. Siin on mõlemad 4. löögil koos ja see annab takti lõpule erilise rõhu.

Kui parajasti kaht mängijat pole või keegi bassimeheks hakkama ei nõustu, saab kitarrist ka üksi hakkama.

Näide IV

Rõhk

Koos bassiga löö veel paari jämedamat keelt

Siin on Am ja G akordikujudele lisatud bassid ja edaspidi võiksidki tasapisi hakata neid akorde selliselt mängima.

Am

x 0 2 3 1

G

2 1 0 0 0 3

Rütmi- ja basskitarriga sai asi selgemaks, aga kuhu jääb soolo? Kitarrisoolo on enamasti ühehäälneline viis, mille mängija ise välja mõtleb. Kas mängu käigus või juba varem, oleneb mängijast ja stiilist. Tähtis on teada, millised noodid viisi mängimiseks sobiksid. Siin on üks võimalus - Am pentatoonika 1. keelel. Mängi paar korda üles-alla ja siis oled valmis soolot mängima.

Pentatoonika - viiest (erinevast) noodist koosnev helirida, millel põhinevad paljud roki viisid ja -soolod.

Kui sul pole sõpru, keda soolo harjutamise ajaks rütmi mängima panna, võta YouTube'ist mõni "Am backing track" ja läks!

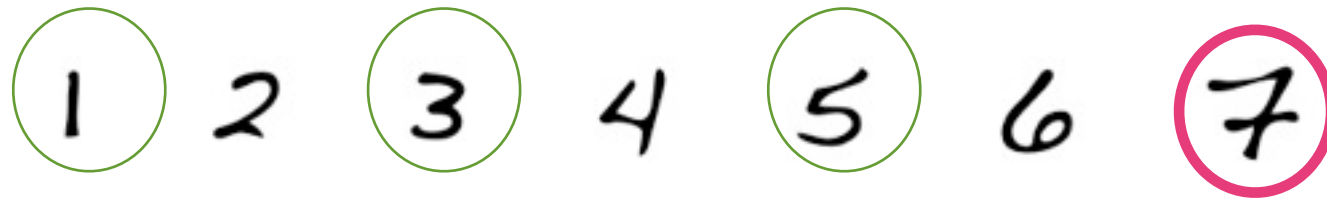
VI TUND

Septakord

Noodinimesid on 7, aga unustame korraks nimed. Suvalises helireas on alati mingi noot esimene ja mingi noot viimane.

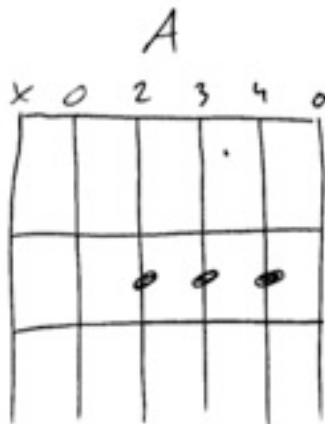
Septimus - ladina keeles
"seitsmes". Inglise keeles on
septakord "seventh chord"

Selleks, et tekiks akord,
on vaja vähemalt kolme
nooti ja nad peavad
paiknema üle ühe:

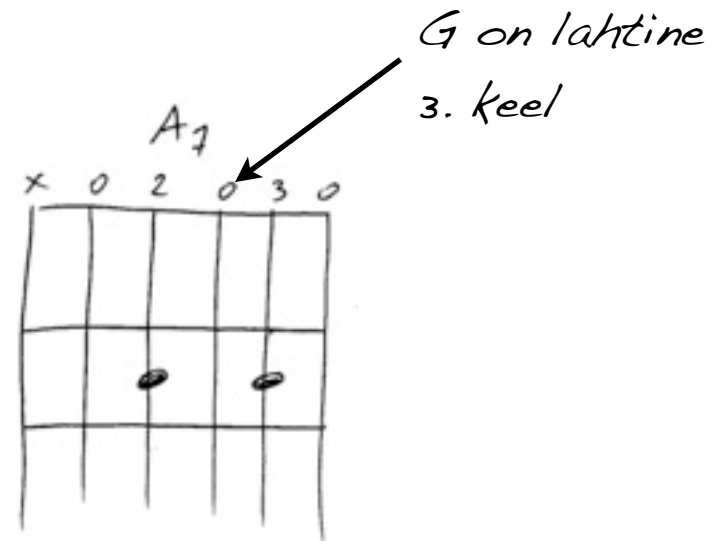
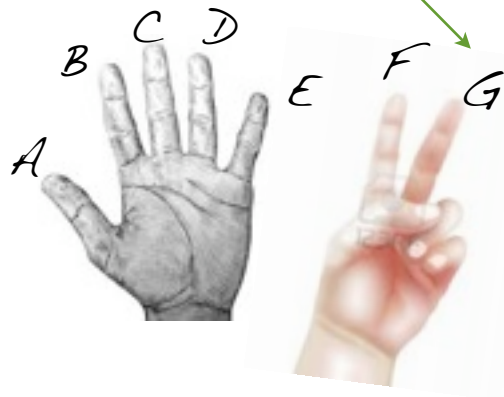

Näide I

A - duur
on selline:

Loeme A-st
seitsmenda noodi,
saame G

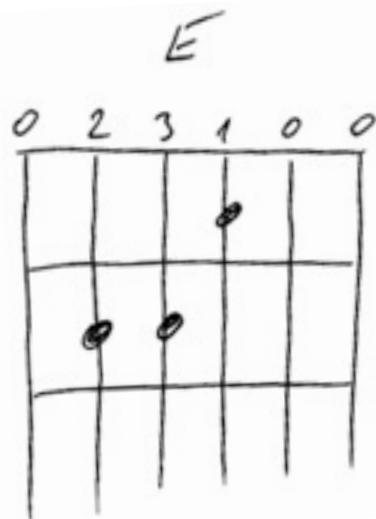
Lisame G-noodi
A-duurile

D on lahtine
4. keel

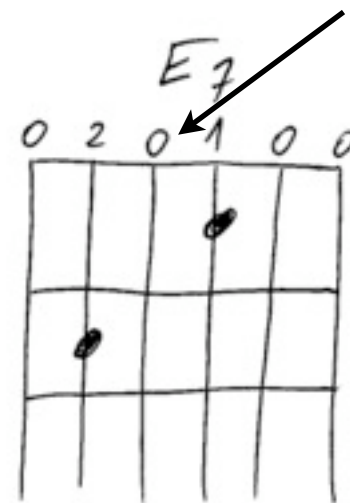
Septakordi
tähistatakse number
7-ga. Näiteks C₇,
A₇, E₇, G₇, B₇

Näide II

E - duur
on selline:

Loeme E-st
seitse sammu
edasi (või ühe
sammu tagasi,
teeb sama välja),
saame D.

Harjutus nr. 20

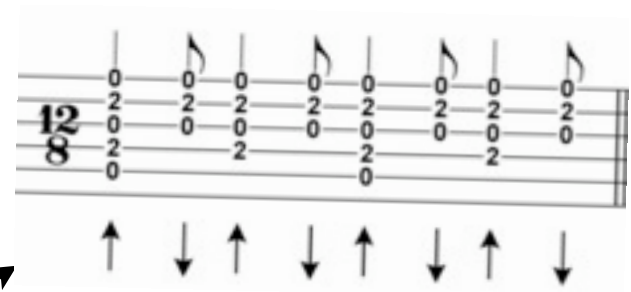
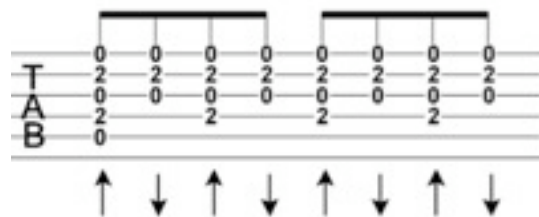
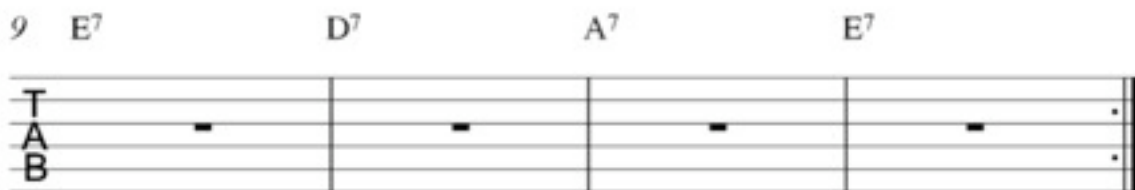
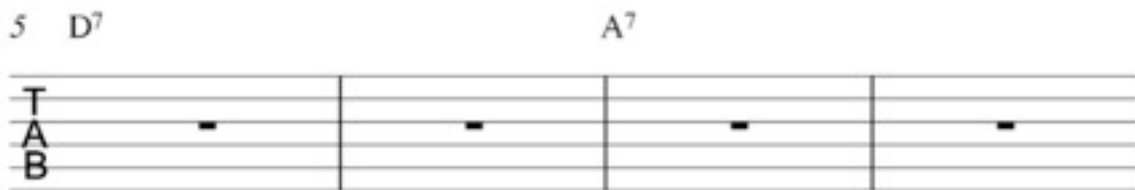
12-taktiline blues

Üks muusikastiil, kus septakorde kindlasti tarvis läheb, on BLUES.

Blues on traditsiooniliselt 12 takti pikkune ja koosneb kolmest akordist: I, IV, V

Enamasti puudub salm ja refrään, sama 12-taktine ring muudkui kordub.

Peale kindla vormi on bluesile omapärane ka veidi svingiv rütm. Kirja pannakse kõik noodid võrdselt, aga mängija teab, et esimest nooti tuleb veidi pikendada, järgmist veidi lühendada jne.

Kirja pannakse

Tegelikult kõlab

Harjutus nr. 21

12-taktiline blues kvintidega

Mis on kvint, saad teada hiljem

Siin on veel üks võimalus bluusi harmooniat mängida.

Alati ei pea mängima mitmehäälseid akorde, piisab paarist häälest.

Tähtis on, et rütm ja tempo oleksid täpsed.

A⁷

5

D⁷ A⁷

9

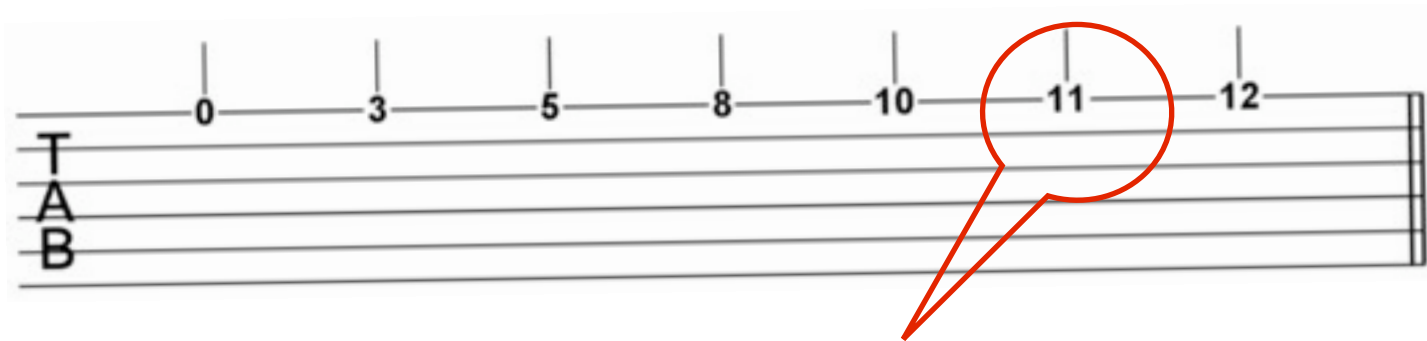
E⁷ D⁷ A⁷ E⁷

Löö sõrme või medikaga ühes suunas

Vasakus käes kasuta 1. ja 3. sõrme

Bluusi soolo

Bluusis on kasutusel spetsiaalne helirida, mida võib vaadata kui pentatoonika täiendatud varianti.

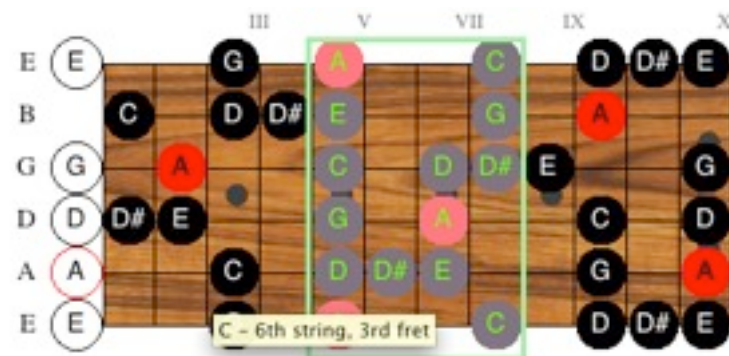
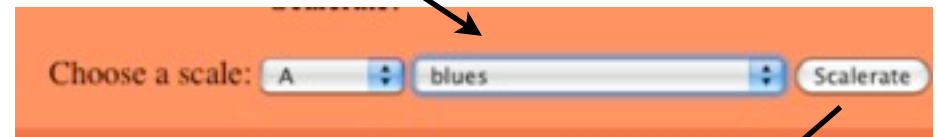

Seda nooti pentatoonikas pole

Paljud bluusisoolod koosnevad vaid 3-4 noodist. Küsimus polegi nootide arvus ega kiiruses. Pigem toonis, ajastuses, fiilingus. Aga selle teadmiseni jõutakse tavaliselt hiljem. Kõigepealt tuleb ikka mängida palju ja kiiresti :)

Ühe keele peal mängimine on efektne ja nootide asukohad jäävad kergesti meelde. Hiljem on siiski vaja oma teadmisi laiendada ja siin väike vihje, kust võiks veel siia skaalasse sobivaid noote leida.

WWW.SCALERATOR.COM

Improviseerimine ja kuulmise järgi mängimine

Inimene õpib rääkima kuulmise järgi ja kui ta juba natukenegi oskab, hakkab ta reaalajas looma ehk improviseerima.

Ka muusikat tegema õpib inimene kuulmise järgi. Jah, meil on abivahendiks õpikud, skeemid ja noodid, aga ilma reaalset muusikat kuulumata ei tuleks midagi välja.

Erinevad muusikastiilid on erinevad keeled. Kõiki osata ei jõua.

Järeldus - kui soovid kuulmise järgi mängida ja oma lemmikstiilis muusikat luua, pead seda stiili kuulama. Ja mitte vaid taustaks.

Proovi aru saada, millal vahetub akord, mida teeb bass, mida teeb kitarr, milline on taktimõõt, mis pillid veel mängivad.

Kui tead vähemalt üht helirida ja 4 akordi, hakka ise lugusid looma. Mis sest, et nendest ei saa hitte - tite jutt ongi trenn :)

Tüüpilised akordijärgnevused III

I, vi, IV, V

Ojalaulu salmiosas on vaid kaks akordi: G ja Em. Need on helistiku I ja vi akord. Kahe akordi järgnevustest on see üks levinumaid.

Refrään koosneb aga neljast akordist ja siin kohtume järgmise kuulsajärgnevusega:
G (I), Em (vi), C (IV), D7 (V)

Seda kutsutakse 50ndate järgnevuseks, kuna 1950ndate aastate popmuusikas kasutati seda väga palju. Kasutatakse ka nüüd.

Samuti leiad teooriat lugedes, et mõned nimetavad seda "Stand By Me" järgnevuseks. Pole raske ära arvata, miks...

G (I), Em (vi), C (IV), D (V)

Stand By Me (Ben E. King)

Every Breath You Take (Sting)

Blue Moon (Richard Rodgers)

Jesus Of Suburbia (Green Day)

Baby (Justin Bieber)

Tüüpilised akordijärgnevused IV 12-taktiline blues

12-taktiline bluus koosneb kolmest akordist ja need on helistiku I, IV ja V astmelt ehituvad akordid. Kehtib nii duuris kui mollis. I-IV-V järgnevusi kasutatakse muidugi igas stiilis, aga bluusi puhul on käibel väga konkreetsed kombinatsioonid ja ka vorm on paigas - 12 takti. Bluusist kandus see harmoonia rock'n'rolli, rokki, r'n'b-ssse jazzi... Võib vaid imestada, kuidas ikka ja jälle suudetakse luua originaalset muusikat, kasutades sama harmooniat.

Edasiarendused

I, I, I, I
IV, IV, I, I
V, IV, I, I

Vastavalt vajadusele lisatakse akordidele ka septimeid või jazz-bluesis veelgi rohkem tertse.

I, IV, I, I
IV, IV, I, I
V, IV, I, I

I, IV, I, I
IV, IV, I, I
V, IV, I, V

"Kiire neljas"

Johnny B. Goode (Chuck Berry)
Sunshine Of Your Love (Cream)
Can't Buy Me Love (The Beatles)

Bluusikuulsuste looming: Muddy Waters, BB King, Howlin' Wolf

Turnaround

Algne järgnevus

I, I, I, I
IV, IV, I, I
V, V, I, I

VII TUND

Pull-off ehk legaato-võte

Kuni praeguse hetkeni oled kõikides harjutustes pidanud heli tekitama ühe käega: kas siis keeli ühekaupa tõmmates või mitmekaupa lüües. Aga tuleb ette ka seda, et heli tekitatakse teise käega - sellega, mis tavaliselt keeli alla vajutab.

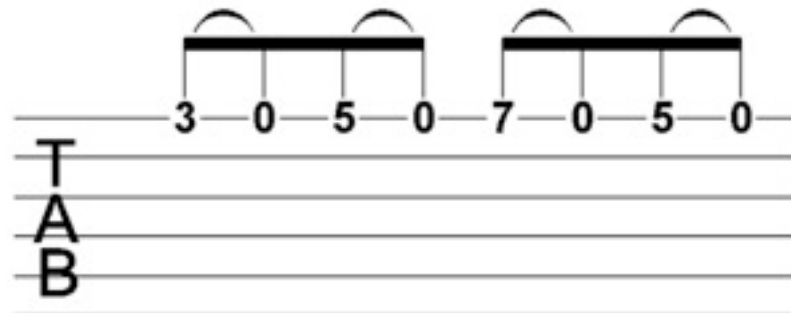
- Vajuta 1. keele III astmele (G)
- Tõmba 1. keelt tarapäraselt sõrme või medikaga
- Nüüd tõmba aga vajutav sõrm keelelt ära, nii et tekib heli.

Kasuta esialgu oma kõige tugevamat sõrme, hiljem ka kõiki teisi.

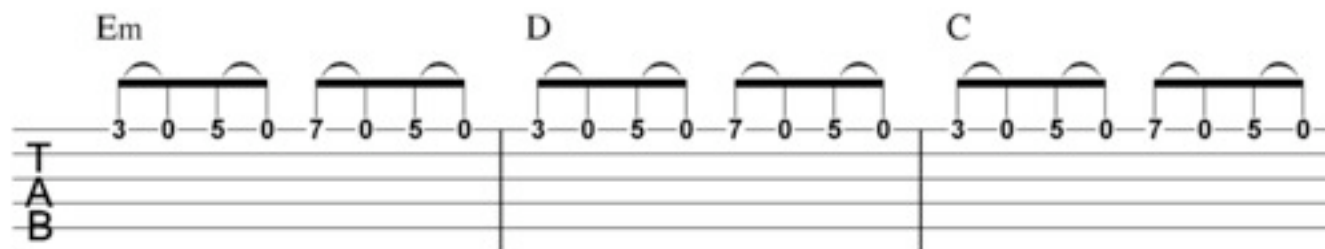
Legaato (itaalia keeles legato) tähendab muusikas nootide sujuvat ühendamist. Legaato-võtet kasutades ongi noodid parimal võimalikul viisil ühendatud.

Noodikirjas tähistab legaato-võtet kaareke kahe noodi vahel ja sama märki võib kasutada ka tabulatuuris.

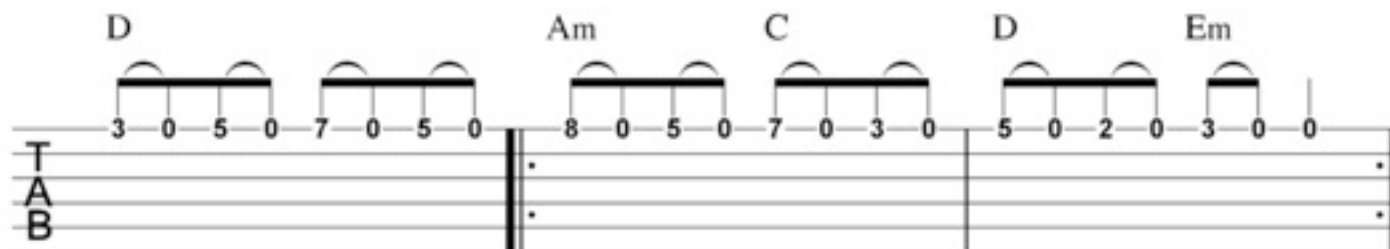

Harjutus nr. 22

Nüüd võid
mängida terve
harjutuse:

Kui harjutus
selge, võiks keegi
taustaks ka
akorde tõmmata.

Kõige levinum viis tabulatuure kirja
panna on ASCII tab. Selleks pole
vaja spetsiaalseid noodigraafika
programme, piisab tekstiredaktorist.
Kasutakse fonte, kus märkide
pikkused on võrdsed ("monospaced
fonts", näiteks courier).

Pull-off'i tähistatakse p-tähega kahe
numbri vahel. Muudest märkidest loe
Wikipediast (otsi ASCII tab).

Sama harjutus ASCII tab'ina

```
e:-3p0-5p0-7p0-5p0-:II:-8p0-5p0-7p0-3p0-5p0-2p0-3p0-0-:II
B:-----:II:-----:II
G:-----:II:-----:II
D:-----:II:-----:II
A:-----:II:-----:II
E:-----:II:-----:II
```

Harjutus nr. 23
Olemise lauluke filmist Leiutajateküla Lotte

Sven Grünberg

Handwritten guitar tablature for the exercise "Olemise lauluke" (from the film "Leiutajateküla Lotte") by Sven Grünberg. The piece is in 4/4 time and consists of 13 measures. The tablature is written on three systems, each with three staves labeled T (Treble), A (Alto), and B (Bass). Chords are indicated above the staves: G, Gmaj7, Bm, Am, C, and D. Fingerings are indicated by numbers 0-3. A triplet of three eighth notes is marked in measures 2 and 3. The piece ends with a double bar line at measure 13.

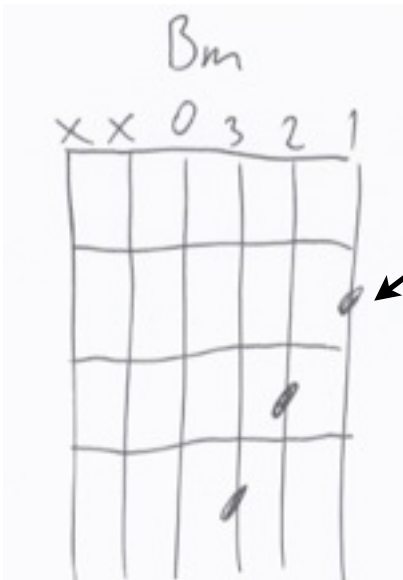
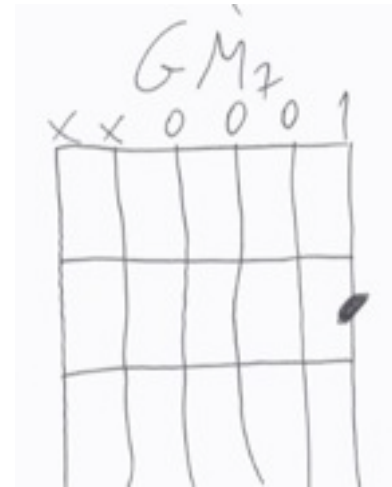
*Siin on üks näide,
kuidas võib peaaegu
terve meloodia
ehitada vaid
pentatoonikat
kasutades.
Pentatoonika loob
eriliselt pingevaba ja
muretu mulje.*

*Akorde mängides
tõmba esialgu vaid
üks kord taktis üle
keelte.*

Siin on kaks uut akordi, mida Lotte laulus vaja läheb.

Gmaj7 ehk GM7 (mõlemad tähistused on levinud) on septakord ja võrreldes tavalise G-ga on seal üks lisanoot. Kui mängida G-d nii nagu tegid seda esimestes tundides, piisab vaid ühe sõrme liigutamisest.

Kui muidu vajutaksid selle ühe noodi alla ehk 2. või 3. sõrmega, siis siin on mõistlik vajutada 1. sõrmega. Siis on lihtsam järgmine uus akord peale saada - Bm

Sõrm jääb eelmisest akordist paigale

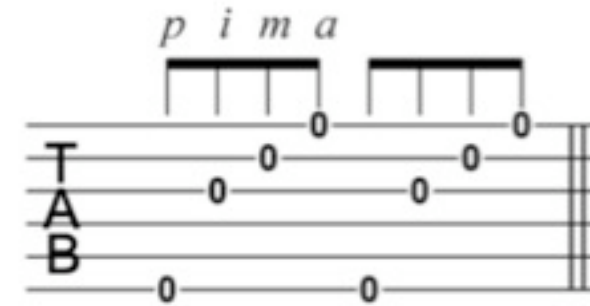

Kui on vaja GM7-t koos bassidega mängida, siis tuleb lisada ka 6. keele III ja 5. keele II aste. Mänguvõte on algul pisut ebamugav, aga nii see käib.

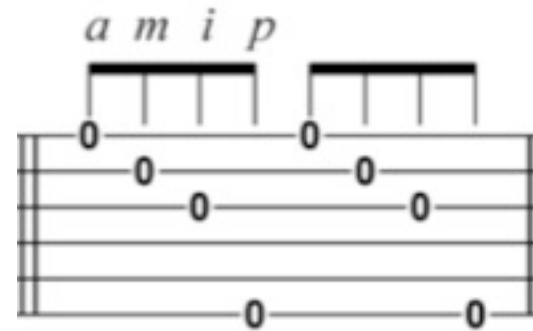
Arpedžo (jätk)

Kui oled uued akordid selgeks saanud ja suudad neid õigel ajal vahetada, on aega minna parema käe juurde.

Kuulates Lotte laulu originaali, tundub, et vajaliku aktiivsuse saavutamiseks oleks vaja kasutada arpedžot ehk sõrmitsemist. Seni kasutasid arpedžodes kolme sõrme, nüüd lisandub ka neljas.

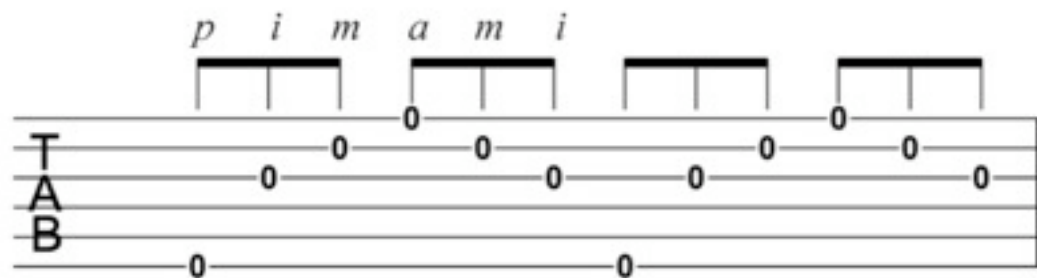

Proovi sama asja ka tagurpidi mängida:

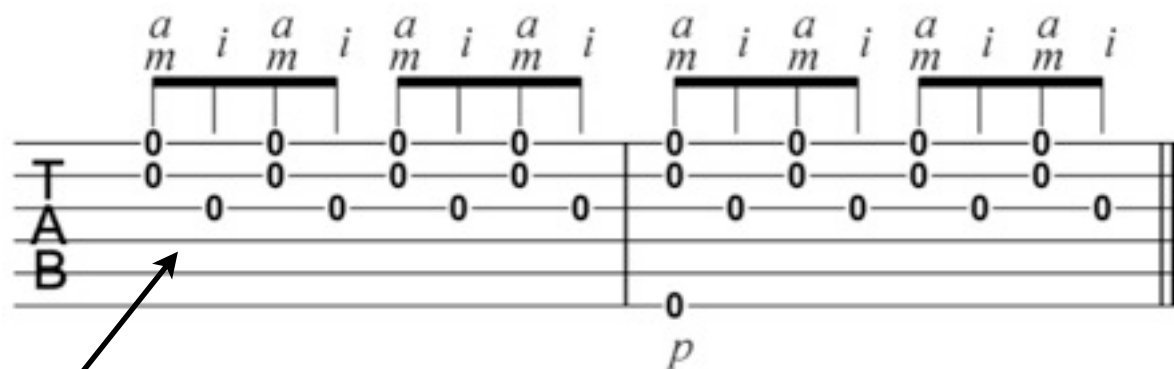
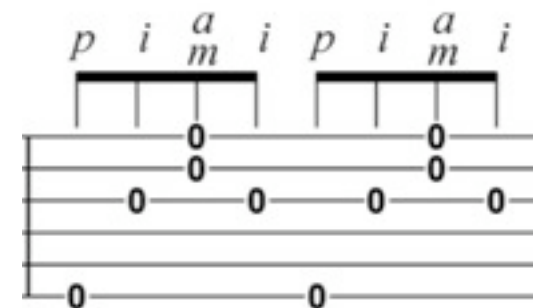
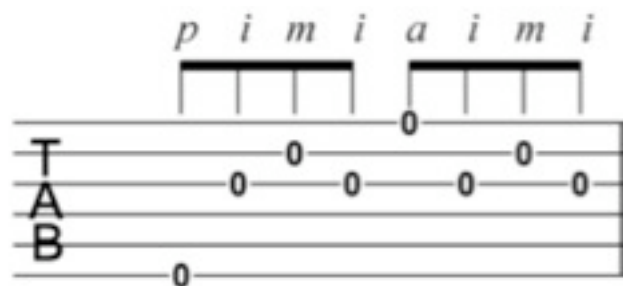
Siin on kirja pandud nii, et ühte takti mahub kaks arpedžot. Alguses võid harjutada ka aeglasemalt ja mängida vaid ühe arpedžo takti kohta. Hiljem oleks aga vaja kiirust lisada ja mängida näiteks 4 arpedžot takti kohta. Siis hakkab tasapisi tekkima selline reibas minek nagu originaalis. Kuigi seal on asjad veel pisut keerulisemad ja üht läbivat arpedžo kombinatsiooni välja tuua ei saagi.

Kui oskad mängida nii üht-kui teistpidi,
võiksid mängida ka üles-alla.

See arpedžo koosneb kuuest noodist ja seepärast saab seda kasutada ka
6/8 ning 3/4 taktimõõtudes. Tuleb vaid õigeid noote rõhutada.

Veel mõned arpedžod, mis sobivad
4/4 taktimõõdus lugude puhul

Keegi teine peab siin bassi mängima

Saab ka üksi hakkama

Piisab, kui tead 3-4
arpedžot. Edasi
keskendu täpsusele ja
sujuvusele.

Kui taktimõõt pole
4/4, jäta mõni noot
ära ja ongi hästi.

Tüüpilised akordijärgnevused V

I, iii, IV, V

Lotte laulus järgneb G-le Bm, mis on G-st lugedes iii astme akord. Järgnevust, kus liigutakse I astmelt iii-le, hakati rokkmuusikas kasutama juba biitlite ajal. Hiljem sai sellest pigem ballaadides kasutatav kombinatsioon.

Algne järgnevus oleks G-st lugedes G, Bm, C, D. Kasutusel on kõikvõimalikud variatsioonid. Levinud asendused: C asemele Am. Lotte laulu puhul on nii Am kui C mõlemad sees. Kui alustada lugemist C-st, oleks järgnevus C, Em, F, G.

G (I), Bm (iii), C (IV), D (V)

Take My Breath Away (Berlin,
filmist Top Gun)

I Feel Fine (refraän, The
Beatles)

Ziggy Stardust (salmiosa, David
Bowie)

VIII TUND

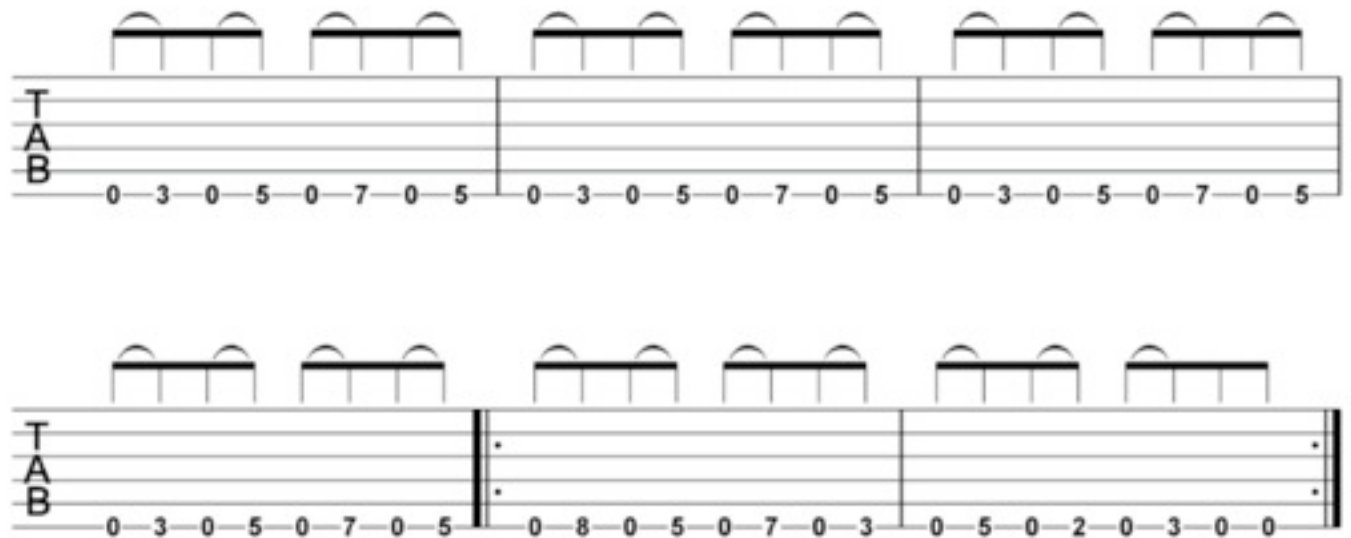
Hammer-on

Harjutus nr 24

Eelmises tunnis õpitud pull-off võttega väga sarnane hammer-on tähendab samuti noodi mängimist parema käe abita. Erinevus on selles, et tegelikult paneb keele kõlama ikka parem käsi, aga vasaku käe sõrm laskub keelele nii kiiresti, et keele võnkumine ei katke. Nagu väike haamer.

- Tõmba 6. keelt tavapäraselt sõrme või medikaga
- Löö keskmine sõrm kiire liigutusega 6. keele III astmele (G)
- Tulemus on see, et kõlama hakkab uus noot

Kasuta esialgu oma kõige tugevamat sõrme, hiljem ka kõiki teisi.

Tabulatuuris ja noodis tähistatakse hammer-on võtet samuti kaarekesega kahe noodi vahel nagu ka pull-off võtte puhul.

ASCII tab'is

tähistatakse hammer-on

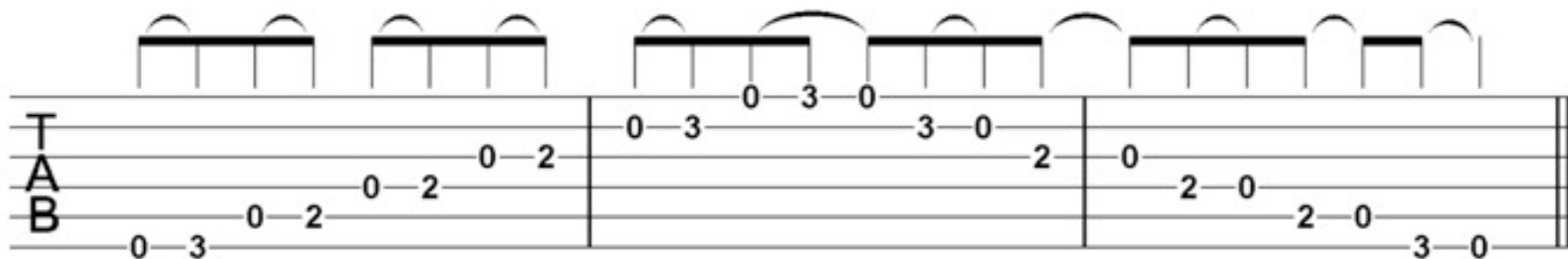
võtet h-tähega kahe

numbri vahel.

```
II:-----:II:-----:II
II:-----:II:-----:II
II:-----:II:-----:II
II:-----:II:-----:II
II:-----:II:-----:II
II:-0h3-0h5-0h7-0h5-:II:-0h8-0h5-0h7-0h3-0h5-0h2-0h3-0-0:II
```

Hammer-on ja pull-off võtte kombineerimine

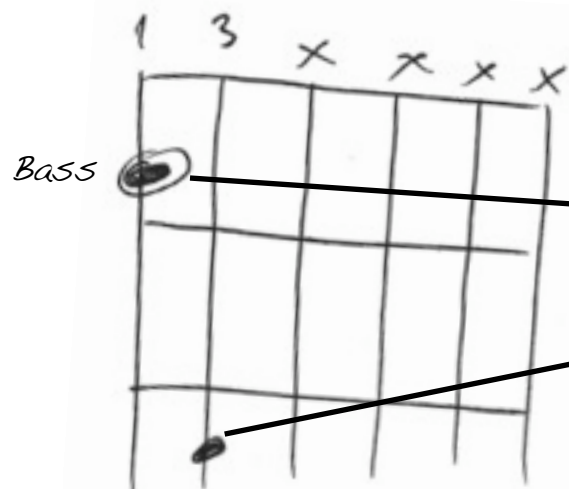
Praktikas kasutatakse neid kaht võtet segamini, sest kohati on vaja liikuda madalamalt noodilt kõrgemale ja kohati vastupidi. Tulemus on siiski sarnane - helid on hästi sujuvalt ühendatud ja nii saab väga kiiresti mängida. Siin üks näide, kuidas legaato-võttega helirida üles ja alla mängida. Tegemist on Em pentatoonikaga, mis sobib hästi seni õpitud akordidega.

Parem käsi tõmbab iga keelt vaid ühe korra ja siin tekib olukord, kus on kolm nooti järjest legaato-võttega mängitud. On võimalik mängida ka üldse ilma parema käe abita.

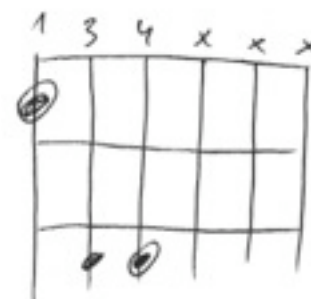
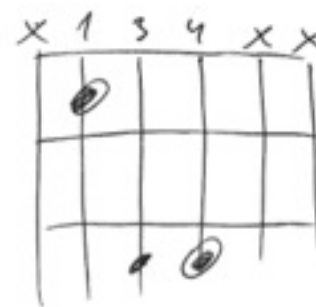
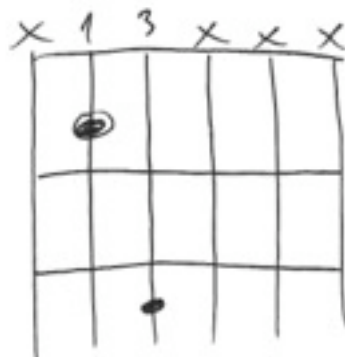
Kvindiga mängimine

Kuigi akordis peab olema vähemalt 3 heli, mängitakse praktikas harmooniat ka kahest noodist koosnevate kooskõladega. Neist kõige levinum on kvint. Inglise keeles fifth või ka powerchord tähendab seda, et mängitakse bassi ja temast lugedes viiendat heli.

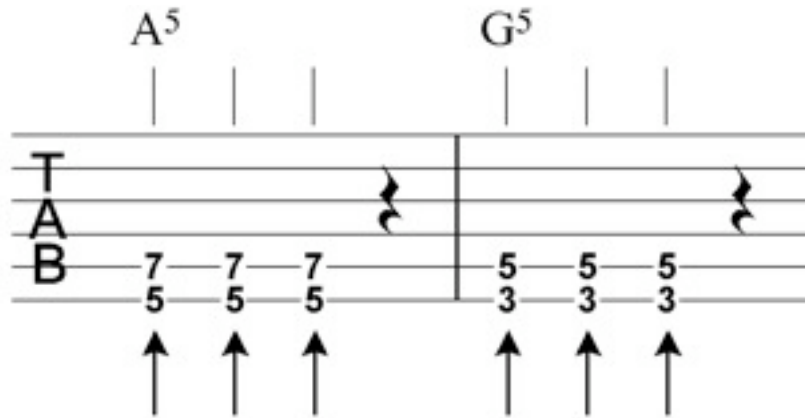
Kvint

Bass võib olla ka 5. keelel, siis on kvindheli 4. keelel. Raskus seisneb selles, et 6. keel ei tohi kõlada. Näiteks saab selle vaba keskmise sõrmega summutada.

Et powerchord rohkem oma nime õigustaks, võib võtta väikese sõrmega juurde veel ühe noodi - see on bass oktaavi võrra kõrgemalt. Kokku jääb ikka kaks erinevat nooti.

Kvintivõtte saab oma nime bassi järgi: kui bass on näiteks G, nagu eelmise lehekülje fotol, siis on võtte nimi G⁵. Kvint sobib kokku nii duuri kui molliga ja see teeb temast hästi praktilise ja palju kasutatava mänguvõtte. Tuleb vaid õigetele keeltele pihta saada ja õppida teisi keeli summutama. Kõigepealt aga tuleb õppida kvinte leidma ja vahetama.

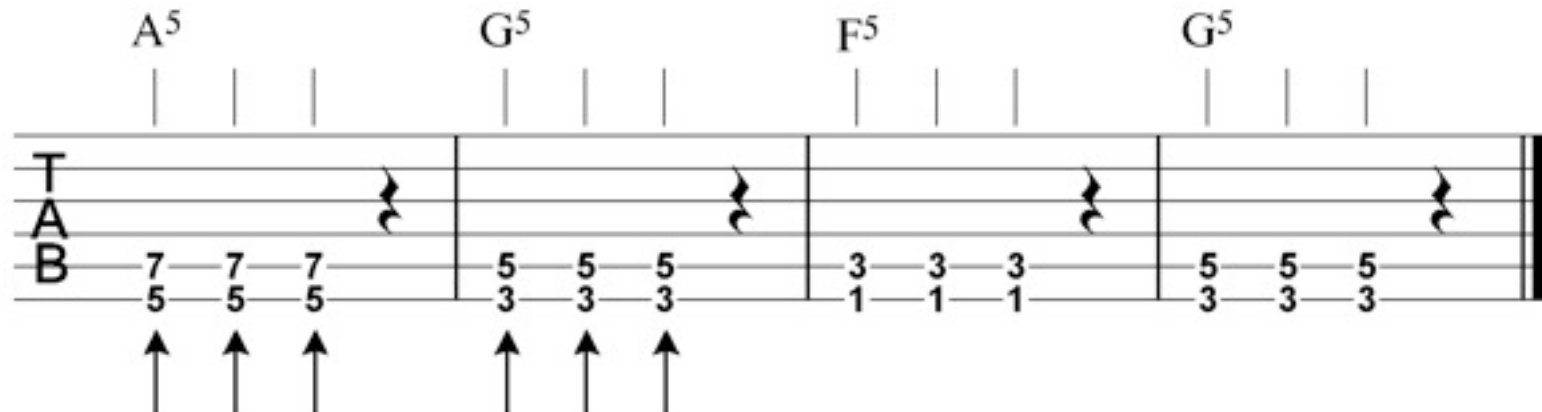

- Kui bass on V astmel, kõlab A⁵
- Kui bass on III astmel, kõlab G⁵
- Pausi ajal libista sõrmed mööda keeli uude kohta

Löö sõrme või medikaga jämedamate keelte poolt peenemate poole. Aga ainult üle 2 keele!

Harjutus nr. 25

Liigutades sõrmed I astmele, saad F-kvindi.

Harjutus nr. 26

Kui tead kolme kvindivõtet ja suudad neid ka vahetada, võid ära mängida peaaegu kõik kuulsad pungihitid. Siin on üks näide, kudas A, G ja F kvintidest on kokku pandud terve lugu. See on Ramones'i I Just Want To Have Something To Do. Eestikeelse variandi on salvestanud Singer Vinger (Sirts oli sire)

Parema käe töö
peab olema täpne.
Algul väsib käsi ära,
aga kui sellist stiili
mängida päevast
päeva, siis on
võimalik harjuda.

Intro

Rõhumärgid

Verse

3 korda

Chorus

5

9

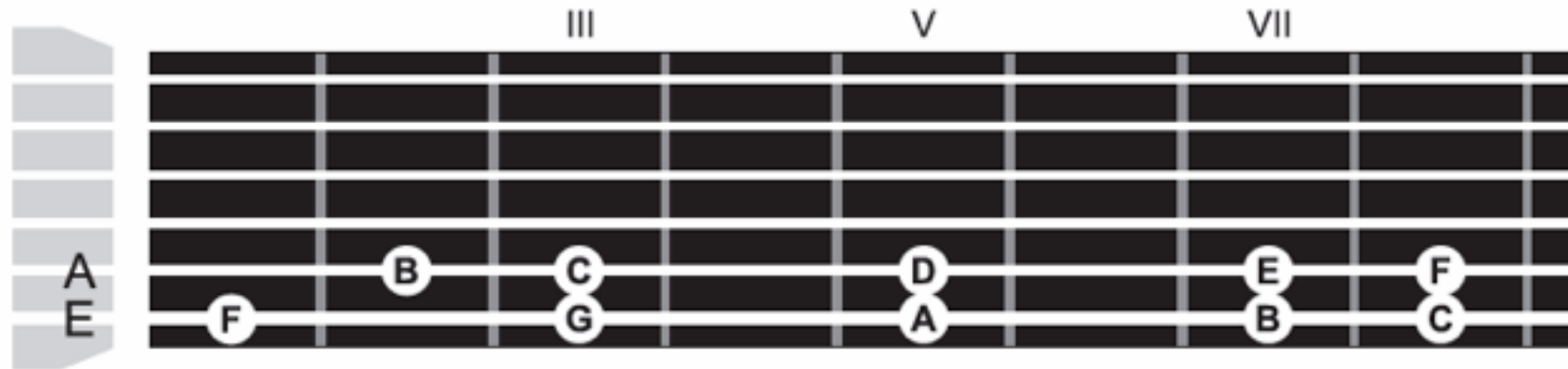
Uuesti algusesse

Nootide leidmine kõrgemates positsioonides

Kvinte mängitakse kuni XII astmeni välja ja õigete astmete pähe kulumiseni võib minna pisut aega. Lihtsam on nootide asukohti meelde jätta, kui tead järgmist:

Tavaliselt on kahe noodi vaheline kaugus kaks astet. Erandiks on noodipaarid E-F ja B-C, mille vahel tühi aste puudub. Selle teadmisega proovi läbi mängida kõik noodid igal keelel, alustades lahtisest keelest ja lõpetades XII astmega. Igal keelel on kõik noodid olemas.

Kuni veel peas ei ole, saad abi siit:

Kvinte võib muidugi mängida ka 4. keele bassiga, aga tavaline on kasutada võimalikult jämedaid keeli.

Tüüpilised akordijärgnevused VI

Laskuvad akordid i-VII-VI-V

Seni olen tüüpjärgnevustest rääkides keskendunud mažoorsetele ehk röömsakolalistele. Mitmed näiteks toodud järgnevused kehtivad küll nii duuris kui mollis.

Siin on üks näide, kuidas akorde järjestada just mollis. Kui võtta mistahes moll ja hakata astme kaupa alla liikuma, saame sellise järgnevuse:

i-VII-VI-V

Alustades näiteks Am-st, oleks akordid:

Am, G, F, E (või Em, oleneb stiilist)

Järgnevust kasutatakse ka vaid kolmeakordilisena, nagu selle tunni Ramones'i kvindiharjutuse näites.

Am (i), G (VII), F (VI), E (V)

Hit The Road Jack (Percy Mayfield,
hitiks sai Ray Charlesi repertuaaris)

Soo (refraän, Jäääär)

I Just Want To Have Something To Do
(The Ramones)

Lisaks paljud Gipsy Kings'i lood ning
sajad flamenco- ning latiinohitid.

IX TUND

Barreé

Seni oled mänginud akorde, kus on üks või mitu lahtist keelt. Kõikides vajalikes akordides aga lahtisi keeli kasutada ei saa - lihtsalt ükski lahtistest keeltest ei pruugi sobida. Siis on vaja kinni vajutada rohkem keeli kui meil sõrmi on.

Võte, kus ühe sõrmega vajutatakse korraga mitut keelt, on BARREÉ. Tavaliselt mängib barreé'd nimetissõrm.

Väike barreé: sõrm vajutab alla 2 keelt korraga.

Suur barreé: sõrm vajutab alla kuni 6 keelt korraga.

Keskmine barreé: sõrm vajutab alla 3-4 keelt korraga.

Tüüpakordid barre'ga

- LIHTAKORD - akord, kus on sees kasvõi üks lahtine keel
- TÜÜPAKORD - korde, kus ei ole ühtki lahtist keelt
- Igast lihtakordi võttest saab teha tüüpakordi ja vastupidi.

E-duur

F-duur

Kui nihutada E-duuri võte astme võrra kõrgemale ja võtta barre'ga "kaasa" ka lahtised keeled, saame F-duuri. Kui nihutame veel edasi, saame juba F#, siis G jne. Kõik 12 duuri ühe võttega. Lihtne? Ainuke mure on, et barre' õppimine võtab aega.

Selliselt võib barre' abil kõrgemale nihutada kõiki lihtaakordide võtteid. Levinumad on A, Am, A7 ja E, Em, E7 kujulised tüüpakordid.

Harjutus nr 27

Riffide mängimine

Igas tavalises rokk- või poplaulus, mida raadiost kuuled, on kindlasti olemas järgmised elemendid:

- meloodia (laulja, soolokitarr või mõni muu pill)
- harmoonia (rütmikitarr, klavnpillid)
- bass (basskitarr, kontrabass)
- rütm (löökpillid, rütmikitarr, basskitarr)
- tekst (laulja)

Lisaks on rokkmuusikas levinud veel üks oluline element:

- RIFF See on lühike korduv muusikaline motiiv. Midagi meloodia ja bassikäigu vahepealset. Tavaliselt aktiivse rütmiga ja rõhutatud ning väga meeldejääv.

Vaata kindlasti videot, kus Alex Chadwick Chicago Music Exchange'st mängib 12 minuti jooksul elektrikitarril 100 kuulsat kitarririffi. Kui YouTube'st leida ei suuda, vaata siit: tinyurl.com/6mhfgnr

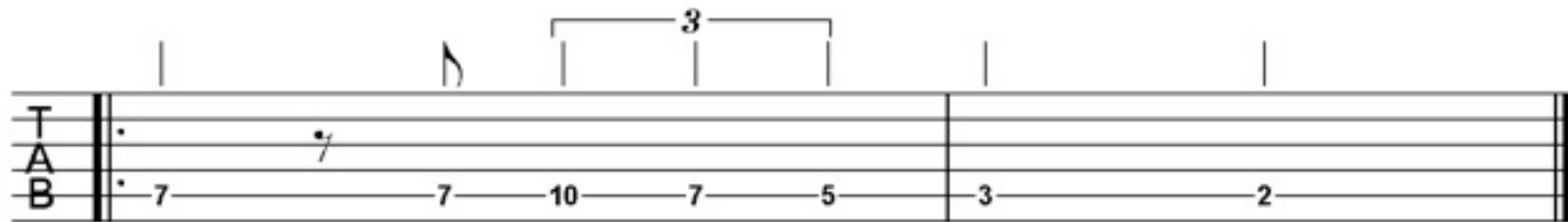
Olen erinevatel aegadel lasknud oma õpilastel seda videot vaadates üles märkida kõik tuttavad rifid ja keskmiselt tuntakse ära veerand, aga mõnel juhul kuni pooled riffidest. Lugude pealkirjade järgi suudaksime ette kujutada tunduvalt vähem lugusid.

Seega - riff on väga tõhus muusikaline tööriist. Õpi kiiremas korras mõnd riffi mängima!

Kuulsaid riffe: Sweet Child O'Mine (Guns'n'Roses)

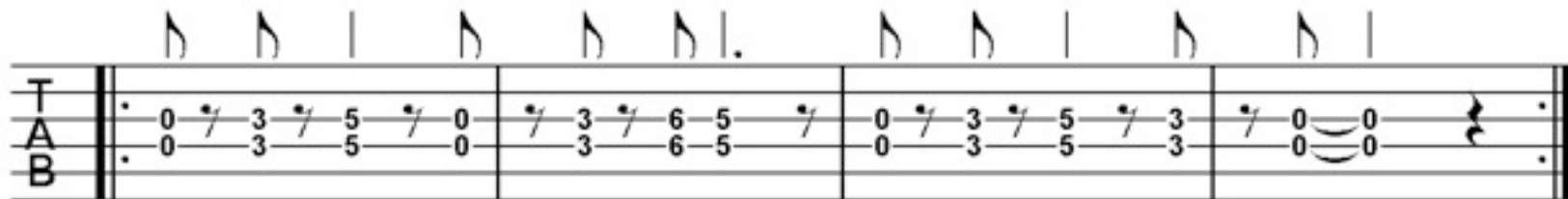
Enter Sandman (Metallica), Smells Like Teen Spirit (Nirvana), Back in Black (AC/DC), Paranoid (Black Sabbath) jne. Tee veidi uurimistööd ja leiad, et igal kitarristil on oma lemmikriffide edetabel ja vaielda pole mõtet :)

Alustuseks üks väga lihtne riff: Seven Nation Army (The White Stripes)

Kõik noodid mängitakse s. keelel. Muidugi oleks võimalik samu noote ka ühe positsiooni piires leida, aga riffide puhul on õige kõla ja artikulatsiooni saavutamiseks vajalik teha kõik täpselt nii nagu originaalsetaja seda teeb. Muidu ei pruugi see kõlada nii, et keegi ära tunneks :)

Riff võib olla ka mitmehäälne. See on üks kuulsamaid riffe üldse:
Smoke On The Water (Deep Purple)

Siin tulebki kasutada barreé-võtet, millest tunni algul juttu oli. Vajuta 3. ja 4. keel alla 1. sõrmega. Loomulikult läheb sõrm ka vastu 1. ja 2. keelt, aga sellest pole midagi. Muide, originaalis ei kasutata lahtisi keeli. Võid välja nuputada, kuidas neid nulliga noote kinnistelt keeltelt mängida.

Tüüpilised akordijärgnevused VII

I-V-vi-IV

Kõige rohkem armastatakse kuulata heakõlalist muusikat. Kui tahad kirjutada hitti, ei ole mõtet otsida kõlasid, mida keegi kunagi kuulnud pole. Heakõlaliste akordide ja nende järgnevuste arv on aga piiratud. Seepärast saamegi rääkida tüüpjärenevustest. Mõnda järenevust armastavad laulukirjutajad rohkem kui teisi. Ilmselt just I-V-vi-IV järenevusega laulude hulgas on kõige rohkem ülemaailmseid hitte. Leia YouTube'ist austraalia koomikute Axis Of Awesome video "4 chord song" ja saad aru, mida ma mõtlen. Kui tõesti on selle järenevusega võimalik mängida ligi 50 pophitti, siis selge see, et paljud nende akordide õppimisest kaugemale ei jõuagi. Arvestades seni õpitud akordidega, oleks järenevus selline:

G (I), D (V), Em (vi), C (IV)

No Woman No Cry (Bob Marley)

With Or Without You (U2)

Take On Me (refraän, A-HA)

Let It Be (salmi 1. pool, The Beatles)

When I Come Around (salmiosa, Green Day)

You're Beautiful (James Blunt)

I'm Yours (Jason Mraz)

Happy Ending (Mika)

Sama akordijärenevusega laulude nimekiri on pikk, aga ometi ei aja me neid lugusid segamini. Muusikas on muudki peale harmoonia. Näiteks võib neil lugudel olla erinev tempo, erinev rütm, erinev meloodia, erinev bändi koosseis, kõla jne. Kõik võib olla erinev, nii et lõpuks ei panegi tähele, et akordijärenevus on ikka seesama vana I-V-vi-IV

Harjutus nr 28

Reggae rütm

Kui tahad, et see kuulus akordijärgnevus kõlaks näiteks nagu Jason Mraz'i hitt "I'm Yours", tuleb akorde lüües vältida 1. ja 3. lööki. Tulemuseks on reggae-muusikas kasutatav rütm. Tähtis on, et pauside ajal oleks tõesti vaikus.

The tablature shows a reggae rhythm exercise with two systems of four measures each. The first system is for G and D chords, and the second is for Em and C chords. Each measure contains a treble (T) and bass (B) staff with fret numbers and rhythmic flags. Arrows point to the first and third beats of the first system, indicating where to avoid strumming.

System 1: G and D Chords

Measure	Chord	Treble (T)	Bass (B)
1	G	3 0 0 0	2 3
2	G	3 0 0 0	2 3
3	G	3 0 0 0	2 3
4	G	3 0 0 0	2 3
5	D	2 3 2 0	0
6	D	2 3 2 0	0
7	D	2 3 2 0	0
8	D	2 3 2 0	0

System 2: Em and C Chords

Measure	Chord	Treble (T)	Bass (B)
9	Em	0 0 0 0	2 2 0
10	Em	0 0 0 0	2 2 0
11	Em	0 0 0 0	2 2 0
12	Em	0 0 0 0	2 2 0
13	C	0 1 0 1	3 2 3
14	C	0 1 0 1	3 2 3
15	C	0 1 0 1	3 2 3
16	C	0 1 0 1	3 2 3

Nagu juba tead, ei pea kitarr tingimata mängima takti rõhulistel löökidel, vaid võib akordi tõmmata ka nende vahel. Rõhulistel löökidel mängib siis bass või trumm. Kuid võid ka ise vastu keeli klõpsu lüüa.

Kui kõige lihtsam variant õnnestub, pööra lehte ja proovi lööke lisada. Hiljem võid neid kõiki kombineerida, nagu meeldib.

Summutamine

IV tunnis oli juttu klõpsuga rütmist ja keelte summutamisest. Siis oli tegemist üsna aeglase rütmiga ja polnudki väga tähtis, millise käe osaga täpselt summutada. Kui rütmid on kiiremad, on tähtis, et summutamine toimuks nii, et järgmist lööki oleks võimalikult lihtne mängida.

Siin summutan rusikaga nii, et i-sõrm langeb basskeeltele ja tõmbab järgmise löögi alla.

pöidlaga üles

pöidlaga üles

Pealtnäha on siin liigutus sama, aga rusikas langeb keeltele sellise nurga alt, et saaksin järgmise löögi pöidlaga üles tõmmata. Pöidlaga üles tõmmates puutub küüs vastu keeli ja üles-alla suund muutuvad kõlaliselt sarnasemaks.

X TUND

Ülemhelid ehk flažoletid

Kui puudutada vasaku käe sõrmega keelt täpselt XII astmetraadi kohal ja tõmmata parema käega üsna tugevalt, tekib ilus helisev noot - flažolett. Inglise keeles harmonics. Kõige puhtama kõlaga flažoletid tulevad XII, VII ja V astmelt.

- Keelt ei tohi alla vajutada
- sõrmeotsa tipp peab olema täpselt astmetraadi kohal
- mida väiksema pinnaga keelt puudutad, seda parem
- keelt tõmmata tuleb küünega ja roobi ligidalt
- pärast tõmbamist tuleb vasak käsi kiirelt lahti lasta

ASCII tab'is tähistab flažoletti tärn *
Noodikirjas on kasutusel erinevaid variante:

harm, arm, fl, nat, O, V, VII, XII, rombikujuline noodipea

Flažolette läheb vaja

- häälestamisel
- pilli tervise kontrollimisel
- paljudes lugudes

Alusta katsetamist basskeeltest, nendel saad kergemini noodi kõlama.

Kitarri häälestamine

Tavaliselt algavad kitarriõpikud häälestamisega. Tegelikult võtab häälestamise õppimine sama kaua aega, kui mängima õppimine. See õpik on mõeldud õpetajaga koos õppimiseks ja loodan, et oled saanud alati mängida korralikult häälestatud kitaril. Häälestamisest võiks kirjutada terve raamatu. Ausaltöeldes olengi seda teinud ja saad sellele materjalile tasuta ligi Kitarrikool.ee lehel sisse logides. Siin aga lühidalt paar asja, mida häälestades jälgida.

Häälestamine keelte võrdlemise abil

1. Keera esimene keel helihargi, häälestusvile või mõne hääles pilli järgi häälede (noot on E)
2. Vajuta teine keel alla V astmel ja võrdle lahtise esimesega. Peab olema sama noot.
3. Kolmandal keelel vajuta erandina IV astmele, et võrrelda lahtise teise keelega.
4. Edasi vajuta jälle V astmele ja võrdle lahtise naaberkeelega.
5. Kui naaberkeeltega võrdlemise teel häälestamine selge, katseta ka võrdlemist kaugemate keeltega.

Aparaadiga häälestamine

1. Häälestaja peab olema režiimis "Guitar" või "Chromatic"
2. $A=440$ (mõnel häälestajal ei saagi seda muuta, ja on alati õige)
3. Madaldusmärke (b, bb, bbb) ei tohi ekraanil olla. Nendega häälestad pilli madalamaks.
4. Kui aparaat jämedamaid keeli hästi kuulda ei taha, kasuta XII astme flažolette (vt. eelmise lk.)
5. Tõmba keelt roobi ligidalt ja mitte liiga vaiksest.

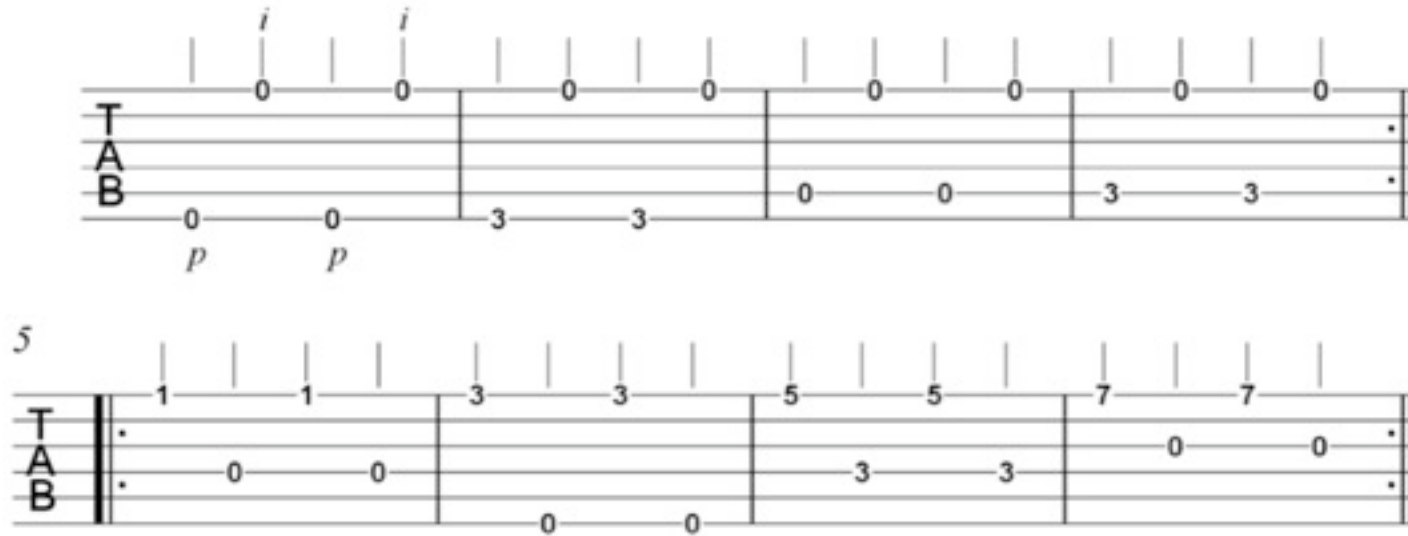
Häälestajaid on erinevaid, aga katseta ka tahvelarvuti ja telefoni rakendusi.

Harjutus nr 29

bass ja viis korruga

Kui akordimäng hakkab selgeks saama, muutub ta mingil hetkel ka pisut igavaks. Kui laulad, on muidugi lõbusam, aga ainult akordide järgi ei tunne ju isegi lugu ära - meloodiat pole. Kui mängid meloodiat, siis pole jälle akorde. Kitarril on võimalik mängida ka mitut asja korruga ja alustama peaks sellest, et suudad tõmmata pöidlaga bassi ja sõrmega viisi. Kõigepealt õpi ära harjutus, kus sõrmed peavad liikuma vaheldumisi:

Jäta kõik noodid võimalikult kauaks kõlama.

Mõne aja pärast proovi, kas saad kaht nooti ka korruga tõmmata. Käsi ei tohi hüpata, liiguvad ikka ainult sõrmed.

Katseta ise, mis akord või noot siia lõppu sobiks.

Harjutus nr 30

Sünnipäevalaul bassiga

Raamatu lõpuks jõuame jälle nootideni, mida õppisid esimestes tundides. Nüüd on aga tarvis mitut nooti korruga tõmmata. Erinevalt eelmise lehekülje harjutusest on vaja ka mitu nooti korruga alla vajutada. Akorde mängides oled seda nagunii teinud, nii et väikese harjutamise järel saad selle lauluga hakkama.

Jäta bassinoodid
kõlama nii kauaks, kui
sinu arvates sobib.

Siin tuleb vajutada 3. ja 4. sõrmega korruga

First system notation (Measures 1-4):

Measure	Tenor (T)	Alto (A)	Bass (B)
1	0	0	
2	2	0	
3	1	0	3
4	0	0	3

Second system notation (Measures 5-8):

Measure	Tenor (T)	Alto (A)	Bass (B)
5	3	0	
6	1	1	
7	0	2	1
8	1	3	3

Rütm on siin kirja pandud lihtsustatult. Mängi nii, nagu oled seda viisi harjunud kuulma.

Tüüpilised akordijärgnevused VIII

kvindiring ja sekvents

Helirea kõikidelt astmetelt võib ehitada akordi ja nii saame neid kokku 7. Seni olen tutvustanud harmooniad, kus on korraga vähem akorde kasutusel. Kuid on tüüpjärgnevusi, mis kasutavad kõiki helistiku akorde ja üks neist on kvindiring. See tähendab, et iga järgmine akord on esimesest 5 astme võrra kõrgem: I-IV-vii^o-iii-vi-ii-V-I. Kui alustada lugemist jälle G-st, saame:

G, C, F[#]dim*, Bm, Em, Am, D, G

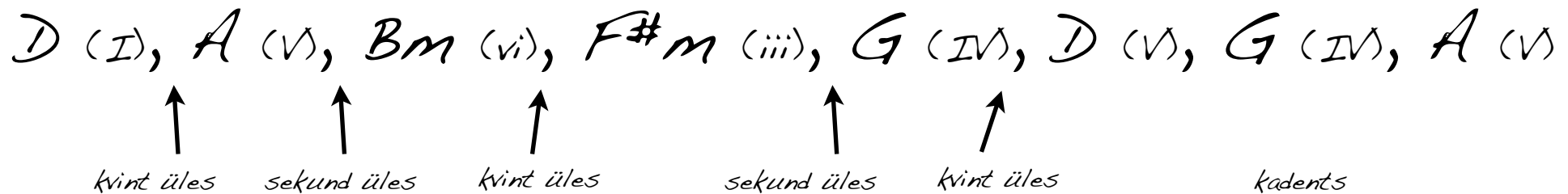
Alati ei kasutata tervet kvindiringi, tihti võetakse siit mõni osa. Klassikalises ja barokkmuusikas juhtub küll, et käiakse terve ring läbi. Juba akordide tundmaõppimise mõttes võib kvindiringe harjutada.

Järgmisel leheküljel on kaks lugu, kus kasutatakse kvindiringi osaliselt. Seal on aga kasutusel veel teinegi harmooniline tüüpvõte - sekvents ehk korduvad motiivid. Võetakse üks akordipaar, mis on omavahel kvindi suhtes ja korratakse sama kõrgemal või madalamal.

*dim = akord, kus on sees vähendatud kvint. Üks võimalik sõrmestus oleks xx4210

Näide 1 Pachelbeli Kaanon

Johann Pachelbel kirjutas oma D-duur kaanoni kolmele viulile ja basso continuole 17. saj. lõpus. On võimalus, et see on loodud JS Bach'i vanema venna Johann Christoph Bach'i laulatuseks (1694). Siin on kompositsiooniliste võtetena kasutusel kaanon ja variatsioonibass. Meid huvitabki eelkõige harmoonia, mis kordub terve loo vältel. See on kahe takti pikkune järgnevus, kus võib ära tunda nii kvindiringi kui sekvents'i põhimõtteid.

Kuigi siin on kasutatud täiesti tüüpilisi harmoonilisi võtteid, on see järgnevus ometi piisavalt äratuntava kõlaga. Neid, kes sellele variatsioonibassile omakorda variatsioone on teinud, leidub maailmas palju. Leiad YouTube'st playlisti 53 looga, kus see harmoonia aluseks on.

Basket Case (Green Day)

I'll See You When You Get There (Coolio)

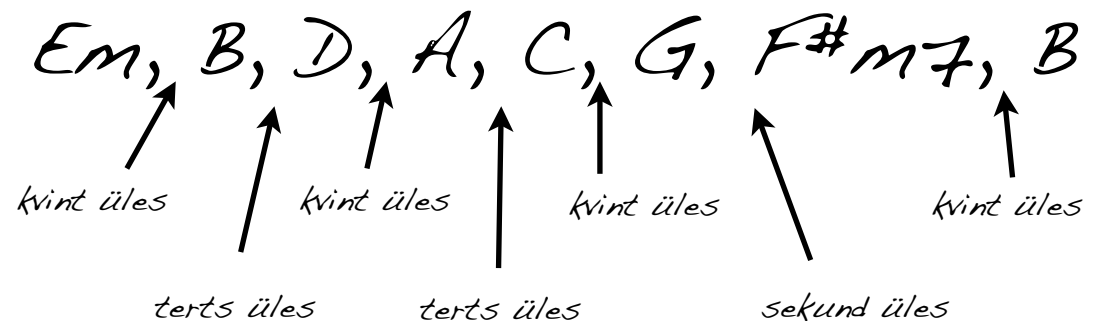
Go West (Pet Shop Boys'i versioon)

Hook (Blues Traveler)

Meil on aega veel (Põhja-Tallinn, vt ka Mart Sanderi paroodiat)

Fullness Of The Wind (Brian Eno)

Näide 2 We Used To Know/Hotel California

See on Jethro Tull'i "We Used To Know" harmoonia. Kui vahetada F#m Am-iga, saad Eagles'i Hotel California. Eagles alustab lihtsalt Bm-st. Kas siin on tegemist plagiaadiga või mitte, pole üldse oluline. Lood on väga erinevad ja kvindiringist rääkis juba Pythagoras :)

Akordide kokkuvõte

Siin on nimekiri akordidest, mida võiksid osata. Suurem osa neist on juba mõnes harjutuses esinenud.

A: x02220

A^m: x02210

A⁷: x02020

B^m: xx0432

B⁷: x21202

C: x32010

C^m: x32000

D: xx0232

D^m: xx0231

D⁷: xx0212

E: 022100

E^m: 022000

E⁷: 020100

F: xx3211

F^m: xx320

G: 320003

G⁷: 320001

G^m: xx0333

Kõikidest siin toodud lihtakordidest võid moodustada barreé abil tüüpakordid ja mängida selliselt kõiki vajalikke kolmkolasid ja septakorde. Kui ise mõelda ei viitsi, tõmba mõni app käima, kus on mustmiljon akordikuju.

Lisaks võiksid teada ka neid:

G: 320033

E^m: 022033

D⁵U⁵4: xx0233

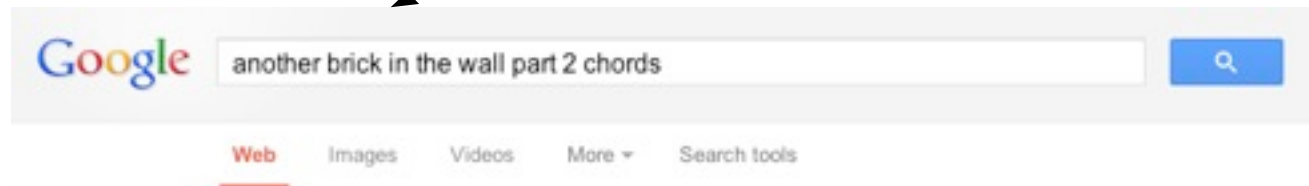
Cadd⁹: x32033

A⁷5U⁵4: x02033

Neil akordidel on kaks ühist sõrme: 1. ja 2. keel on alati III astmel alla vajutatud. Nii on hea vahetada ja see akordikomplekt ongi tihti ühes loos koos. Näiteks Oasis "Wonderwall" ja sajad teised pop-rock ja folklaulud.

Loo pealkiri + chords

Kuidas netist lugusid leida

Kui lisad otsides loo pealkirjale sõna "chords", leiad teksti koos akordidega, kui lisad "tab", leiad akordide asemel tabulatuuri. Kui lisad "sheet music", on lootust leida noot.

Eesti lugusid pead otsima eestikeelsetest kitarrifoorumitest. Aga kõigepealt kontrolli ESTER-ist ega sulle vajalik lugu ehk trükitud pole:

tegemist ongi noodiga, seega sammud raamatukokku! ...või kooli, sest see on 8. kl. õpik!)

Another Brick in the Wall (Part 2) Chords by Pink Floyd

Intro Dm

Dm
We don't need no education

Dm
We don't need no thoughts controlled

Dm
No dark sarcasm in the class room

Dm
Teacher leave those kids alone.. G

G
Hey..Teacher leave them kids alone.. Dm

autor + pealkiri

